

Nederlandse
Zorgautoriteit

Prestatie- en tariefbeschikking Tandheelkundige zorg - TB/REG-19611-01

Versie 1

Dit document is gepubliceerd door NZa op het publicatie platform voor uitvoering (PUC). Dit document is een afdruk van de originele versie die is te vinden op: http://puc.overheid.nl/doc/PUC_216488_22. Controleer altijd of u de actuele versie in handen hebt.

Geldig vanaf: 01-01-2019 tot en met 31-12-2019.

Documentgegevens

Dit document is een afdruk van een originele publicatie op PUC Open Data.

Originele versie:

Citeertitel: Prestatie- en tariefbeschikking Tandheelkundige zorg - TB/REG-19611-01

Permalink: http://puc.overheid.nl/doc/PUC_216488_22

Soort document:

Type: Beleid en regels - Tarieven en Prestaties

Bron: Nederlandse Zorgautoriteit

Versie en datums:

Versie: 1

Geldig vanaf: 01-01-2019 tot en met 31-12-2019

Laatste wijziging: 31-07-2018

Publicatiegegevens:

Uitgever: Nederlandse Zorgautoriteit

Kanaal: NZa

Vorm: origineel PUC document

Referentienummer: PUC_216488_22

Toegankelijkheid: Intern

Publicatiedatum: 22-06-2018

Taal: nl

Verrijking gepubliceerd bij document:

Thema's:

- Tandheelkundige zorg
- Mondzorg

Inhoudsopgave

PRESTATIE- EN TARIEFBESCHIKKING TANDHEELKUNDIGE ZORG.....	5
Toelichting bij Prestatie- en tariefbeschikking.....	8
Bijlage 1 bij Prestatie- en tariefbeschikking tandheelkundige zorg.....	9
I Consultatie en Diagnostiek (C).....	10
II Maken en/of beoordelen foto's (X).....	10
III Preventieve mondzorg (M).....	11
IV Verdoving (A).....	11
V Verdoving door middel van een roesje (B).....	12
VI Vullingen (V).....	12
VII Wortelkanaalbehandelingen (E).....	13
VIII Kronen en bruggen (R).....	16
IX Kaakgewrichtsbehandelingen (G).....	17
X Chirurgische ingrepen (inclusief verdoving) (H).....	19
XI Kunstgebitten (P).....	20
XII Tandvleesbehandelingen (T).....	23
XIII Implantaten (J).....	26
XIV Uurtarieven ten behoeve van de bijzondere tandheelkunde en de Wlz (U).....	29
XV Abonnementen (Z).....	30
Algemene bepalingen bij de prestaties tandheelkundige zorg.....	30
I CONSULTATIE EN DIAGNOSTIEK (C).....	30
II MAKEN/BEOORDELEN FOTO'S (X).....	32
III PREVENTIEVE MONDZORG (M).....	33
IV VERDOVING (A).....	35
V VERDOVING DOOR MIDDEL VAN EEN ROESJE (B).....	35
VI VULLINGEN (V).....	35
VII WORTELKANAALBEHANDELINGEN (E).....	37
VIII KRONEN EN BRUGGEN (R).....	43
IX KAAKGEWRICHTBEHANDELINGEN (G).....	47
X CHIRURGISCHE INGEPEN (H) (inclusief verdoving).....	50
XI KUNSTGEBITTEN (P).....	52
XII TANDVLEESBEHANDELINGEN (T).....	58
XIII IMPLANTATEN (J).....	63
XIV UURTARIEVEN (U).....	71
XV ABONNEMENTEN (Z).....	72
ALGEMENE BEPALINGEN BIJ HOOFDSTUK VII WORTELKANAALBEHANDELINGEN (E).....	74
ALGEMENE BEPALINGEN BIJ HOOFDSTUK IX KAAKGEWRICHTBEHANDELINGEN (G).....	79
ALGEMENE BEPALINGEN BIJ HOOFDSTUK XII TANDVLEESBEHANDELINGEN (T).....	82
Algemene Bepalingen bij hoofdstuk XIII IMPLANTATEN (J).....	88

IV. DIVERSEN.....	94
V. en VI. MESOSTRUCTUUR EN PROTHETISCHE BEHANDELING NA IMPLANTOLOGIE.....	94
VII. NAZORG IMPLANTOLOGIE.....	95
VIII KETENZORG IMPLANTOLOGIE.....	96
Bijlage 2 bij Prestatie- en tariefbeschikking tandheelkundige zorg.....	97

PRESTATIE- EN TARIEFBESCHIKKING TANDHEELKUNDIGE ZORG

Nummer TB/REG-19611-01	Datum inwerkingtre- ding 01-01-2019	Datum vaststelling 19-06-2018	Datum verzending 21-06-2018
Volgnr. 1	Geldig tot en met 31-12-2019	Behandeld door directie Regulering	

De Nederlandse Zorgautoriteit heeft met inachtneming van Hoofdstuk 4, paragrafen 4.2 en 4.4, van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg),

en meer in het bijzonder:

artikel 35, artikel 50 lid 1, onderdelen c en d jo. artikel 51 tot en met 53 Wmg

alsmede de beleidsregel:

Beleidsregel tandheelkundige zorg (BR/REG-19105)

en de regeling:

Regeling mondzorg (NR/REG-1912)

besloten:

dat rechtsgeldig

door:

- zorgaanbieders die tandheelkundige zorg leveren als omschreven bij of krachtens de Zorgverzekeringswet;
- zorgaanbieders die tandheelkundige zorg als omschreven bij of krachtens de Wet langdurige zorg (Wlz) leveren aan patiënten die verblijven en behandeld worden in instellingen die zijn toegelaten voor de zorgvormen behandeling en verblijf als omschreven in de Wlz;
- zorgaanbieders als bedoeld in artikel 1 onder c sub 2 van de Wmg (factormaatschappijen);

Voor zover geen sprake is van zorg als hierboven omschreven, is deze tariefbeschikking van toepassing op handelingen¹ of werkzaamheden² op het terrein van tandheelkundige zorg geleverd door of onder

---

1 Het betreft hier de handelingen bedoeld in artikel 1, sub b, nr. 2o, van de Wmg.

2 Het betreft hier de werkzaamheden bedoeld in artikel 2, eerste lid aanhef, en sub c, van het Besluit uitbreiding en beperking werkingsfeer Wmg.

verantwoordelijkheid van beroepsbeoefenaren als bedoeld in artikel 3, dan wel 34, van de Wet op de Beroepen in de individuele Gezondheidszorg

aan:

alle ziektekostenverzekeraars en alle (niet-)verzekerden³

de prestatiebeschrijving en bijbehorend maximumtarieven (in euro's):

zoals omschreven in de bijlagen 1 en 2 behorende bij deze tariefbeschikking gevoegde tarievenlijst, in rekening kunnen worden gebracht, mits is voldaan aan de bij de prestaties beschreven voorwaarden, voorschriften en beperkingen alsmede de voorwaarden, voorschriften en beperkingen genoemd in de van toepassing zijnde beleidsregel en regeling.⁴

De vastgestelde maximumtarieven zijn inclusief BTW-kosten, maar exclusief de BTW-heffing en afdracht door een zorgaanbieder.

De declaraties dienen te worden gespecificeerd conform de beschrijvingen in de tarievenlijst. Bij contante betaling mag het eindbedrag worden afgerond op het dichtstbijzijnde veelvoud van 5 eurocent.

Beëindiging oude tariefbeschikking

De Prestatie- en tariefbeschikking tandheelkundige zorg, met kenmerk TB/REG-18609-01, die een geldigheidsduur had tot en met 31 december 2018, is op laatstgenoemde datum van rechtswege komen te vervallen.

Inwerkingtreding

Deze beschikking treedt in werking met ingang van 1 januari 2019 en vervalt met ingang van 1 januari 2020.

Ingevolge artikel 20, tweede lid, onderdeel d, van de Wet marktordening gezondheidszorg (Wmg) zal van de vaststelling van deze beschikking mededeling worden gedaan in de Staatscourant.

Deze beschikking wordt aangehaald als: Prestatie- en tariefbeschikking tandheelkundige zorg.

Met vriendelijke groet,

De Nederlandse Zorgautoriteit,

---

3 Voor de toepassing van deze tariefbeschikking wordt een persoon, die:
krachtens de sociale ziektekostenwetgeving van een andere staat verzekerd is; en
in Nederland woont of hier tijdelijk verblijft; en
krachtens een Verordening van de Raad van de Europese Unie, dan wel krachtens een door Nederland ondertekend bilateraal of multilateraal verdrag, recht heeft op verstrekkingen overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet langdurige zorg (Wlz),
gelijkgesteld met een Zvw-, respectievelijk Wlz- verzekerde.

4 De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht. Dit geldt bij prestaties die voorzien zijn van een sterretje (*). De materiaal- en/of techniekkosten mogen niet hoger zijn dan de door de zorgaanbieder betaalde en/of verschuldigde kosten voor inkoop (zie bijlage 2 bij deze tariefbeschikking). Uitzondering hierop is prestatie J33 voor de kosten van het implantaat waarvoor een maximumtarief geldt.

drs. J. Rijneveld
unitmanager Eerstelijnszorg

zie bijgevoegde toelichting

Toelichting bij Prestatie- en tariefbeschikking

Bezwaar/Beroep

Indien u het niet eens bent met dit besluit, dan kunt u binnen zes weken na verzending/bekendmaking van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij de Nederlandse Zorgautoriteit. U kunt uw bezwaar indienen: per post of per fax. Het is niet mogelijk uw bezwaar via de e-mail in te dienen.

Adres: Nederlandse Zorgautoriteit

t.a.v. unit Juridische Zaken

Postbus 3017

3502 GA UTRECHT

(In de linkerbovenhoek van de envelop vermeldt u: Bezwaarschrift)

Fax: 030 – 296 82 96

Het bezwaar dient volgens artikel 6:5, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht schriftelijk en ondertekend te worden ingediend en dient ten minste de volgende gegevens te bevatten:

- naam en adres van de indiener;
- de dagtekening;
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt;
- de gronden (onderbouwing) van het bezwaar.

Wij verzoeken u een kopie van dit besluit bij te voegen.

Bijlage 1 bij Prestatie- en tariefbeschikking tandheelkundige zorg

De maximaal in rekening te brengen tarieven met ingang van 1 januari 2019 door zorgaanbieders die tandheelkundige zorg leveren.

Ten aanzien van de hiernavolgende maximumtarieven zijn Algemene Bepalingen van toepassing voor wat betreft hoofdstuk VII (Wortelkanaalbehandelingen), hoofdstuk IX, onderdeel a (Kaakgewrichtsklachten), XII (Tandvlesbehandelingen) en XIII (Implantaten).

HOOFDSTUKINDELING

	Titel	Code
I	Consultatie en diagnostiek	C
II	Maken en/of beoordelen foto's	X
III	Preventieve mondzorg	M
IV	Verdoving	A
V	Verdoving door middel van een roesje	B
VI	Vullingen	V
VII	Wortelkanaalbehandelingen	E
VIII	Kronen en bruggen	R
IX	Kaakgewrichtsbehandelingen	G
X	Chirurgische ingrepen (inclusief verdoving)	H
XI	Kunstgebitten	P
XII	Tandvlesbehandelingen	T
XIII	Implantaten	J
XIV	Uurtarieven bijzondere tandheelkunde en Wlz	U
XV	Abonnementen	Z

I Consultatie en Diagnostiek (C)

a.	Diagnostisch onderzoek	
C11	Periodieke controle	€ 21,78
C13	Probleemgericht consult	€ 21,78
b.	Aanvullend diagnostisch onderzoek, algemeen	
C22	Aanvullende medische anamnese na (schriftelijke) routinevragen	€ 21,78
C28	Uitgebreid onderzoek t.b.v. opstellen en vastleggen behandelplan	€ 103,16
C29 *	Studiemodellen t.b.v. behandelplan	€ 28,66
C65	Planmatig beslijpen van alle voortanden, per boven- of onderkaak	€ 57,31
c.	Toeslagen en diversen	
C80	Mondzorg aan huis	€ 17,19
C84	Vorbereiding behandeling onder algehele anesthesie	€ 45,85
C85	Weekendbehandeling	€ 21,78
C86	Avondbehandeling	€ 21,78
C87	Nachtbehandeling	€ 21,78

II Maken en/of beoordelen foto's (X)

X10	Maken en beoordelen kleine röntgenfoto	€ 16,05
X11	Beoordelen kleine röntgenfoto	€ 12,04
X21	Maken en beoordelen kaakoverzichtsfoto	€ 68,77

X22	Maken en beoordelen kaak- overzichtsfoto t.b.v. implanto- logie in de tandenloze kaak	€ 68,77
X23	Beoordelen kaakoverzichtsfoto	€ 25,22
X24	Maken en beoordelen sche- delfoto	€ 30,95
X34	Beoordelen schedelfoto	€ 22,92
X25	Maken en beoordelen meerdi- imensionale kaakfoto	€ 194,86
X26	Beoordelen meerdimensionale kaakfoto	€ 57,31

III Preventieve mondzorg (M)

M01	Preventieve voorlichting en/of instructie, per vijf minuten	€ 12,85
M02	Consult voor evaluatie van pre- ventie, per vijf minuten	€ 12,85
M03	Gebitsreiniging, per vijf minu- ten	€ 12,85
M05	Niet-restauratieve behandeling van cariës in het melkgebit	€ 25,79
M32 */**	Eenvoudig bacteriologisch- of enzymatisch onderzoek	€ 17,19
M30	Behandeling van gevoelige tandhalzen en (preventief) toe- dienen medicament	€ 5,73
M40	Fluoridebehandeling	€ 14,33
M61 *	Mondbeschermer	€ 25,79

IV Verdoving (A)

A15	Oppervlakte verdoving	€ 7,45
A10	Geleidings-, infiltratie- en/of in- traligamentaire verdoving	€ 14,33
A20	Behandeling onder algehele an- esthesie of sedatie	kostprijs

V Verdoving door middel van een roesje (B)

B10	Introductie roesje (lachgassedatie)	€ 28,66
B11	Toediening roesje (lachgassedatie)	€ 28,66
B12	Overheadkosten roesje (lachgassedatie)	€ 35,77

VI Vullingen (V)

V71	Eénvlaksvulling amalgaam	€ 24,07
V72	Tweevlaksvulling amalgaam	€ 38,40
V73	Drievlaksvulling amalgaam	€ 49,86
V74	Meervlaksvulling amalgaam	€ 69,92
V81	Eénvlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compo-meer	€ 35,53
V82	Tweevlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compo-meer	€ 49,86
V83	Drievlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compo-meer	€ 61,32
V84	Meervlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compo-meer	€ 81,38
V91	Eénvlaksvulling composiet	€ 45,85
V92	Tweevlaksvulling composiet	€ 60,18
V93	Drievlaksvulling composiet	€ 71,64
V94	Meervlaksvulling composiet	€ 91,70
V15	Aanbrengen schildje van tandkleurig plastisch materiaal	€ 68,77
V30	Fissuurlak eerste element	€ 25,79
V35	Fissuurlak ieder volgend element in dezelfde zitting	€ 14,33
V40	Het polijsten, beslijpen en bijwerken van oude vullingen	€ 5,73

V50	Droogleggen van elementen door middel van een rubberen lapje	€ 11,46
V70 *	Parapulpaire stift	€ 11,46
V80 *	Wortelkanaalstift	€ 20,06
V85 *	Elke volgende wortelkanaalstift in hetzelfde element	€ 8,60

VII Wortelkanaalbehandelingen (E)

a. **Onderzoek, diagnostiek en behandelplanning**

E01	Wortelkanaalbehandeling consult	€ 21,78
E02	Uitgebreid wortelkanaalbehandeling consult	€ 40,12
E03	Consult na tandheelkundig ongeval	€ 31,52

b. **Wortelkanaalbehandeling**

Pulpabehandeling met als doel behoud van vitaliteit

E60 *	Geheel of gedeeltelijk weghalen van pulpaweefsel	€ 45,85
-------	--	---------

Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide wortelpunt, ongecompliceerd

E04	Toeslag voor kosten bij gebruik van roterende nikkel-titanium instrumenten	€ 46,74
E13	Wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal	€ 103,16
E14	Wortelkanaalbehandeling per element met 2 kanalen	€ 149,01
E16	Wortelkanaalbehandeling per element met 3 kanalen	€ 194,86
E17	Wortelkanaalbehandeling per element met 4 of meer kanalen	€ 240,71

E85	Elektronische lengtebepaling	€ 14,33
E19	Insluiten calciumhydroxide of daarmee vergelijkbare desinfectans per element, per zitting	€ 17,19
E66	Wortelkanaalbehandeling van melkelement	€ 45,85

Toeslagen bij complicaties bij wortelkanaalbehandelingen

E51	Verwijderen van kroon of brug	€ 34,39
E52	Moeilijke wortelkanaalopening	€ 28,66
E53	Verwijderen van wortelstift	€ 40,12
E54	Verwijderen van wortelkanaalvulmateriaal	€ 28,66
E55	Behandeling dichtgeslibd of verkalkt wortelkanaal	€ 28,66
E56 *	Voortgezette behandeling met iatrogene schade	€ 40,12
E57	Behandeling van element met uitzonderlijke anatomie	€ 28,66

Apexificatieprocedure van element met onvolgroeide wortelpunt

E61	Behandelen van open wortelpunt met calciumhydroxide, eerste zitting	€ 80,24
E62	Behandelen van open wortelpunt met calciumhydroxide, elke volgende zitting	€ 51,58
E63 *	Toeslag voor afsluiting met Mineral Trioxide Aggregate (MTA) of een vergelijkbaar biokeramisch materiaal	€ 42,98
E64	Afsluiting van open wortelpunt	€ 45,85

Initiële wortelkanaalbehandeling

E77	Initiële wortelkanaalbehandeling, eerste kanaal	€ 57,31
E78	Initiële wortelkanaalbehandeling, elk volgend kanaal	€ 28,66

Bleken

E90	Inwendig bleken, eerste zitting	€ 45,85
E95	Inwendig bleken, elke volgende zitting	€ 17,19
E97 *	Uitwendig bleken per kaak	€ 71,64

Behandeling trauma-element

E40	Directe pulpa-overkapping	€ 28,66
E42	Terugzetten van een verplaatst element na tandheelkundig ongeval	€ 11,46
E43 *	Vastzetten element d.m.v. een spalk na tandheelkundig ongeval	€ 22,92
E44	Verwijderen spalk, per element	€ 5,73

Aanbrengen rubberdam

E45	Aanbrengen rubberdam	€ 11,46
-----	----------------------	---------

Microchirurgische wortelkanaalbehandelingen

E31	Snij-/ hoektand	€ 114,62
E32	Premolaar	€ 160,47
E33	Molaar	€ 206,32
E34 *	Aanbrengen retrograde vulling	€ 22,92
E36 *	Het trekken van een element met re-implantatie	€ 80,24
E37	Kijkoperatie	€ 68,77

Gebruik operatiemicroscoop

E86	Gebruik operatiemicroscoop bij wortelkanaalbehandeling	€ 77,37
-----	--	---------

Gebruiksklaar maken praktijkruimte

E87	Gebruiksklaar maken van praktijkruimte voor wortelkanaalbehandeling	€ 57,31
-----	---	---------

VIII Kronen en bruggen (R)

a.	Inlays en kronen	
R08 *	Eénvlaks composiet inlay	€ 68,77
R09 *	Tweevlaks composiet inlay	€ 131,82
R10 *	Drievlaks composiet inlay	€ 171,94
R11 *	Eénvlaksinlay	€ 103,16
R12 *	Tweevlaksinlay	€ 160,47
R13 *	Drievlaksinlay	€ 229,25
R14	Toeslag voor extra retentie bij het plaatsen van indirecte restauraties	€ 28,66
R24 *	Kroon	€ 252,17
R28 *	Endokroon, indirect vervaardigd	€ 68,77
R29 *	Confectiekroon	€ 51,58
R31	Opbouw plastisch materiaal	€ 57,31
R32 *	Gegoten opbouw, indirecte methode	€ 57,31
R33 *	Gegoten opbouw, directe methode	€ 114,62
b.	Brugwerk	
R40 *	Eerste brugtussendeel	€ 171,94
R45 *	Tweede en volgende brugdeel in hetzelfde tussendeel	€ 85,97
R46 *	Brugverankering, per anker	€ 57,31
R49	Toeslag voor brug op vijf- of meer pijlerelementen	€ 143,28
R50 *	Metalen fixatiekap met afdruk	€ 28,66
R55 *	Gipsslot met extra afdruk	€ 28,66
R60 *	Plakbrug zonder preparatie	€ 114,62
R61 *	Plakbrug met preparatie	€ 171,94
R65	Toeslag voor elk volgende brugdeel in hetzelfde tussendeel	€ 40,12
R66	Toeslag voor elke volgende bevestiging boven het aantal van twee	€ 22,92
c.	Restauraties diversen	

R70	Toeslag voor kroon onder bestaand frame-anker	€ 63,04
R71 *	Vernieuwen porseleinen schildje, reparatie metalen/porseleinen kroon in de mond	€ 63,04
R72	Vernieuwen schildje van plastisch materiaal	€ 34,39
R73	Aanbrengen extra retentie of pinnen in schildje	€ 22,92
R74 *	Opnieuw vastzetten niet plastische restauraties	€ 22,92
R75 *	Opnieuw vastzetten plakbrug	€ 57,31
R76	Toeslag voor gegoten opbouw onder bestaande kroon	€ 28,66
R77	Moeizaam verwijderen van oud kroon- en brugwerk per (pijler)element	€ 28,66
d.	Schildje van keramiek of kunststof	
R78 *	Schildje van keramiek of kunststof, zonder preparatie	€ 68,77
R79 *	Schildje van keramiek of kunststof, met preparatie	€ 114,62
e.	Temporaire voorzieningen	
R80 *	Temporaire, eerste voorziening	€ 28,66
R85 *	Temporaire, volgende voorziening	€ 11,46
R90 *	Gedeeltelijk voltooid werk	Naar gelang het stadium waarin tandheelkundige werkzaamheden verkeren.

IX Kaakgewrichtsbehandelingen (G)

a. Kaakgewrichtsklachten (craniomandibulaire dysfunctie)

Onderzoek/diagnostiek

G01	Uitgebreid functie-onderzoek (UFO)	€ 143,28
G02	Spieractiviteitsmeting en registratie	€ 91,70
G03	Gedocumenteerde verwijzing kaakgewrichtsbehandeling	€ 63,04

Therapie voor kaakgewrichtsklachten (na uitgebreid functie-onderzoek)

G61	Instructie spieroefeningen	€ 57,31
G62 *	Occlusale spalk	€ 154,74
G63 *	Repositiespalk	€ 229,25
G64	Controlebezoek spalk inclusief kleine correcties	€ 28,66
G65 *	Indirect planmatig inslijpen	€ 315,22
G66	Biofeedbacktherapie	€ 51,58
G67 *	Behandeling triggerpoint	€ 63,04
G68 *	Reparatie occlusale- of repositiespalk, met afdruk	€ 45,85
G33 *	Aanbrengen front/hoektandgeleiding	€ 57,31

Therapie bij kaakgewrichtsklachten (zonder uitgebreid functie-onderzoek)

G69 *	Opbeetplaat	€ 63,04
-------	-------------	---------

b. Registratiemethoden kaakgewrichtsbehandelingen

G10	Niet-standaard beetregistratie	€ 85,97
-----	--------------------------------	---------

Extra in rekening te brengen voor nauwkeurigere bepalingen

G11	Scharnierasbepaling	€ 85,97
G12	Centrale relatiebepaling	€ 80,24
G13	Protrale/laterale bepalingen	€ 57,31
G14	Instellen volledig instelbare articulator, pantograaf en registratie	€ 515,81
G15	Toeslag voor het behouden van beethoogte	€ 28,66
G16	Therapeutische positiebepaling	€ 28,66

G20	Beetregistratie intra-oraal	€ 57,31
c. Snurk- en slaapstoornisbeugel		
G71 *	Apparaat voor snurk- en slaapstoornissen (MRA)	€ 286,56
G72	Controlebezoek MRA	€ 28,66
G73 *	Reparatie MRA met afdruk	€ 45,85

X Chirurgische ingrepen (inclusief verdoving) (H)

a. Onderdeel A		
H11	Trekken tand of kies	€ 42,98
H16	Trekken volgende tand of kies, in dezelfde zitting en hetzelfde kwadrant	€ 32,09
H21	Kosten hechtmateriaal	€ 5,92
H26	Hechten weke delen	€ 63,04
H50	Terugzetten/ terugplaatsen tand of kies, eerste element exclusief wortelkanaalbehandeling	€ 57,31
H55	Terugzetten/ terugplaatsen tand of kies, buurelement, exclusief wortelkanaalbehandeling	€ 17,19
b. Onderdeel B		
H90	Vorbereiding praktijkruimte ten behoeve van chirurgische verrichtingen vallend onder onderdeel B	€ 57,31
H33	Hemisectie van een molaar	€ 68,77
H35	Moeizaam trekken tand of kies, met mucoperiostale opklap	€ 68,77
H40	Corrigeren van de vorm van de kaak, per kaak	€ 51,58
H41	Verwijderen van het lipbandje of tongriempje	€ 34,39

Wortelpuntoperatie per tandwortel

H42	Wortelpuntoperatie, per tandwortel, zonder afsluiting	€ 68,77
H43	Wortelpuntoperatie, per tandwortel, met ante of retrogradeafsluiting	€ 91,70
H44	Primaire antrumsluiting	€ 63,04
H59	Behandeling kaakbreuk, per kaak	€ 80,24

Cyste-operatie

H60	Marsupialisatie	€ 80,24
H65	Primaire sluiting	€ 154,74

Correctie van het prothesedragende deel per kaak met bijbehorende weke delen

H70	Lappige fibromen, Schlotterkamm, tubercorrectie e.d., enkelzijdig per kaak	€ 80,24
H75	Lappige fibromen, Schlotterkamm, tubercorrectie e.d., dubbelzijdig per kaak	€ 154,74
H80	Alveolotomie torus, vergelijkbare praeprothetische botcorrecties, enkelzijdig per kaak	€ 108,89
H85	Alveolotomie torus, vergelijkbare praeprothetische botcorrecties, dubbelzijdig per kaak	€ 183,40

XI Kunstgebitten (P)

P60	Uitgebreid onderzoek naar functioneren van het bestaande kunstgebit	€ 34,39
P65	Planmatig inslijpen van het bestaande kunstgebit	€ 28,66
P17	Toeslag voor beetregistratie met specifieke apparatuur	€ 57,31

P10 *	Gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars, 1-4 elementen	€ 85,97
P15 *	Gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars, 5-13 elementen	€ 171,94
P16	Toeslag voor individuele afdruk met randopbouw bij gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars	€ 63,04
P18	Toeslag voor gegoten anker bij gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars	€ 17,19
P34 *	Frame kunstgebit, 1-4 elementen	€ 234,98
P35 *	Frame kunstgebit, 5-13 elementen	€ 320,95
P31 *	Wortelkap met stift	€ 143,28
P32	Toeslag voor maken precisiekoppeling per koppeling of staafhuls	€ 85,97
P33	Toeslag voor aanbrengen telescoopkroon met precisiekoppeling	€ 57,31
P40	Toeslag immediaat kunstgebit, kunstgebittarief verhoogd met per immediaat te vervangen element	€ 14,33
P45 *	Noodkunstgebit	€ 114,62

a. Volledig kunstgebit

P21 *	Volledig kunstgebit bovenkaak	€ 171,94
P25 *	Volledig kunstgebit onderkaak	€ 229,25
P30 *	Volledig kunstgebit boven- en onderkaak	€ 372,53

Extra te berekenen bij volledig kunstgebit

P36	Individuele afdruk zonder randopbouw	€ 28,66
P14	Individuele afdruk met randopbouw	€ 63,04
P27	Reoccluderen	€ 57,31
P37	Frontopstelling in aparte zitting	€ 34,39
P28	Naregistratie en remounten	€ 57,31

P38	Toeslag voor bepaling verticale beethoogte met behulp van specifieke apparatuur	€ 63,04
P39	Toeslag voor bepaling neutrale zone	€ 85,97
P41	Toeslag voor relinen van alginaatafdruk	€ 28,66
P42	Toeslag voor specifieke A-zone-bepaling	€ 28,66
P43	Toeslag voor extra beetbepaling met waswallen	€ 34,39
<i>Overige</i>		
P29	Toeslag te berekenen voor elk element bij een overkappingskunstgebit	€ 45,85
P06	Tissue conditioning volledig kunstgebit, per kaak	€ 40,12
P01 *	Opvullen volledig kunstgebit, indirect zonder randopbouw, per kaak	€ 40,12
P02 *	Opvullen volledig kunstgebit, indirect met randopbouw, per kaak	€ 85,97
P03	Opvullen volledig kunstgebit, direct zonder randopbouw, per kaak	€ 57,31
P04 *	Opvullen volledig kunstgebit, direct met randopbouw, per kaak	€ 85,97
P70 *	Opvullen overkappingskunstgebit op natuurlijke peilers zonder staafdemonstratie, per kaak	€ 160,47
P07 *	Reparatie volledig kunstgebit, zonder afdruk, per kaak	€ 17,19
P08 *	Reparatie volledig kunstgebit, met afdruk, per kaak	€ 45,85
P56	Tissue conditioning gedeeltelijk kunstgebit of framekunstgebit, per kaak	€ 40,12
P51 *	Opvullen gedeeltelijk kunstgebit / framekunstgebit, indirect zonder randopbouw, per kaak	€ 40,12

P52 *	Opvullen gedeeltelijk kunstgebit / framekunstgebit, indirect met randopbouw, per kaak	€ 85,97
P53 *	Opvullen gedeeltelijk kunstgebit / framekunstgebit, direct zonder randopbouw, per kaak	€ 57,31
P54 *	Opvullen gedeeltelijk kunstgebit / framekunstgebit, direct met randopbouw, per kaak	€ 85,97
P57 *	Reparatie gedeeltelijk kunstgebit/ framekunstgebit, zonder afdruk, per kaak	€ 17,19
P58 *	Reparatie gedeeltelijk kunstgebit/ framekunstgebit, met afdruk, per kaak	€ 45,85
P78 *	Uitbreiding gedeeltelijk kunstgebit met element(en) tot volledig kunstgebit inclusief afdruk, per kaak	€ 45,85
P79 *	Uitbreiding gedeeltelijk kunstgebit met element of anker inclusief afdruk, per kaak	€ 45,85

XII Tandvleesbehandelingen (T)

a.	Verrichtingen bij patiënten met tandvleesaandoeningen	
T11	Onderzoek van het tandvlees met pocketstatus	€ 151,88
T12	Onderzoek van het tandvlees met parodontiumstatus	€ 166,21
T21	Grondig reinigen wortel, complex	€ 30,95
T22	Grondig reinigen wortel, standaard	€ 22,92
T31	Herbeoordeling met pocketstatus, na initiële tandvleesbehandeling	€ 88,83
T32	Herbeoordeling met parodontiumstatus, na ini-	€ 103,16

	tiële tandvlesbehandeling	
T33	Uitgebreid bespreken vervolgtraject na herbeoordeling	€ 45,85
T41	Beperkt consult parodontale nazorg	€ 60,18
T42	Consult parodontale nazorg	€ 87,11
T43	Uitgebreid consult parodontale nazorg	€ 115,77
T44	Complex consult parodontale nazorg	€ 154,17
T60	Evaluatieonderzoek met pocketstatus	€ 151,88
T61	Evaluatieonderzoek met parodontiumstatus	€ 166,21

Parodontale chirurgie

T70	Flapoperatie tussen twee elementen	€ 186,27
T71	Flapoperatie per sextant (één zesde deel)	€ 286,56
T72	Flapoperatie uitgebreid per sextant (één zesde deel)	€ 343,87
T73	Directe postoperatieve zorg, kort	€ 57,31
T74	Directe postoperatieve zorg, uitgebreid	€ 154,17
T75	Postoperatief evaluatieonderzoek met parodontiumstatus	€ 149,01
T76	Tuber- of retromolaarplastiek	€ 71,64

b. Parodontologie in overige situaties (niet vallend onder onderdeel a)

Tandvles chirurgie, niet vallend onder onderdeel a

T80	Tandvleestransplantaat	€ 123,22
T81	Tuber- of retromolaarplastiek	## 100,30
T82	Tandvleescorrectie per element	€ 54,45
T83	Tandvleescorrectie per sextant (één zesde deel)	€ 143,28

Toepassen van regeneratietechniek (exclusief de kosten van aangebrachte materialen)

T84 *	Aanbrengen regeneratiemateriaal als zelfstandige verrichting, per sextant (één zesde deel)	€ 343,87
T85 *	Aanbrengen regeneratiemateriaal als niet-zelfstandige verrichting, gelijktijdig met flapoperatie in hetzelfde sextant (één zesde deel), per element	€ 114,62
T86	Operatieve verwijdering van regeneratiemateriaal	€ 186,27

Parodontale kroonverlengingsprocedure

T87	Kroonverlenging per element	€ 186,27
T88	Kroonverlenging per sextant	€ 343,87

Directe postoperatieve zorg

T89	Directe postoperatieve zorg, kort	€ 57,31
T90	Directe postoperatieve zorg, uitgebreid	€ 154,17

Diversen

T91	Pocketregistratie	€ 34,39
T92	Parodontiumregistratie	€ 68,77
T93 **	Bacteriologisch onderzoek ten behoeve van tandvlesbehandeling	€ 40,12
T94	Behandeling tandvlesabces	€ 77,37
T57 *	Toepassing lokaal medicament	€ 61,90
T95 *	(Draad)Spalk	€ 22,92
T96	Uitgebreide voedingsanalyse	€ 57,31

XIII Implantaten (J)

J97	Overheadkosten implantaten	€ 171,85
J98	Overheadkosten pre-implantologische chirurgie	€ 97,25
a.	Onderzoek, diagnostiek en behandelplanning	
J01	Initieel onderzoek implantologie	€ 63,56
J02 *	Verlengd onderzoek implantologie	€ 97,79
J03 *	Proefopstelling	€ 132,01
J05	Implantaatpositionering op grond van CT-scan	€ 44,00
b. I	Pre-implantologische chirurgie	
J09 *	Ophoging bodem bijholte, eerste kaakhelft	€ 234,69
J10 *	Ophoging bodem bijholte, tweede kaakhelft in dezelfde zitting	€ 146,68
J11	Prepareren donorplaats	€ 132,01
J12 *	Kaakverbreding en/of verhoging in frontregio of eerste kaakhelft	€ 141,79
J13 *	Kaakverbreding en/of verhoging in tweede kaakhelft in dezelfde zitting	€ 68,45
J07	Toeslag kosten boren voor eenmalig gebruik of toeslag kosten inzetstukken van een Implant Removal Set voor eenmalig gebruik	kostprijs
b. II	Pre- en per-implantologische chirurgie: diversen	
J06	Vrijleggen foramen mentale	€ 29,34

J15 *	Kaakverbreding en/of verhoging per kaakhelft of in frontregio	€ 83,12
J17 *	Aanvullende ophoging bodem bijholte	€ 127,12
J18 *	Ophoging bodem bijholte orthograad	€ 58,67
J19	Toeslag esthetische zone	€ 63,56
c.	Implantologische chirurgie	
J20	Plaatsen eerste implantaat per kaak	€ 223,44
J28	Plaatsen volgend implantaat	€ 92,41
J23 *	Plaatsen eerste Healing Abutment (wondheler)	€ 73,34
J29 *	Plaatsen volgende Healing Abutment	€ 34,71
J26	Moeizaam verwijderen implantaat	€ 161,35
J36	Verwijderen implantaat	€ 32,27
J27	Vervangen eerste implantaat	€ 223,44
J37	Vervangen volgend implantaat	€ 92,41
d.	Diversen	
J08 *	Aanbrengen botvervangers in extractie wond	€ 19,56
J30	Bindweefseltransplantaat per donorplaats	€ 102,68
J32 *	Verwijderen gefractureerd abutment/occlusale schroef	€ 112,45
J33	Kosten implantaat	€ 314,04
J34	Bepaling stabiliteit implantaat middels ISQ-meting	€ 9,78
e.	Mesostructuur	
J40 *	Twee magneten/drukknoppen	€ 151,57

J41 *	Elke volgende magneet, drukknop	€ 34,23
J42 *	StAAF tussen twee implantaten in dezelfde kaak	€ 200,46
J43 *	Elke volgende stAAF tussen implantaten in dezelfde kaak	€ 63,56
J44 *	Plaatsen opbouw ten behoeve van implantaatkroon	€ 24,45

f. Prothetische behandeling na implantaten

J50 *	Gelijktijdig plaatsen volledig kunstgebit en klikgebit	€ 503,60
J51 *	Onder klikgebit	€ 327,58
J52 *	Boven klikgebit	€ 327,58
J53 *	Omvorming klikgebit	€ 97,79
J54 *	Omvorming klikgebit bij staven tussen twee implantaten	€ 127,12
J55 *	Omvorming klikgebit bij staven tussen drie of vier implantaten	€ 146,68
J56 *	Omvorming klikgebit bij staven tussen meer dan vier implantaten	€ 171,13
J57	Toeslag vervangingsklikgebit op bestaande stegconstructie tussen twee implantaten	€ 83,12
J58	Toeslag vervangingsklikgebit op bestaande stegconstructie tussen drie of vier implantaten	€ 107,56
J59	Toeslag vervangingsklikgebit op bestaande stegconstructie tussen meer dan vier implantaten	€ 132,01

g. Nazorg implantologie

J60	Specifiek consult nazorg implantologie	€ 53,78
J61	Uitgebreid consult nazorg implantologie	€ 88,01

h. Prothetische nazorg

J70 *	Opvullen zonder staafdemon- tage	€ 136,90
J71 *	Opvullen met staafdemontage op twee implantaten	€ 171,13
J72 *	Opvullen met staafdemontage op drie of vier implantaten	€ 195,57
J73 *	Opvullen met staafdemontage op meer dan vier implantaten	€ 220,02
J74 *	Reparatie zonder staafdemon- tage	€ 53,78
J75 *	Reparatie met staafdemontage op twee implantaten	€ 102,68
J76 *	Reparatie met staafdemontage op drie of vier implantaten	€ 127,12
J77 *	Reparatie met staafdemontage op meer dan vier implantaten	€ 151,57
J78 *	Verwijderen én vervangen drukknop	€ 24,45
J79 *	Verwijderen én vervangen steg	€ 45,47

i. Ketenzorg implantologie

J80	Twee implantaten in de onder- kaak voor een implantaatgedragen kunst- gebit	€ 497,73
-----	--	----------

XIV Uurtarieven ten behoeve van de bijzondere tandheelkunde en de Wlz (U)

U25 *	Tijdtarief tandheerkundige hulp aan patiënten die behandeld worden in Wlz-instelling in een- heden van vijf minuten	€ 13,05
U35 *	Tijdtarief tandheerkundige hulp aan patiënten die verblijven in de Wlz-instelling en behandeld worden in de eigen praktijk van de zorgaanbieder in eenheden van vijf minuten	€ 15,06

U05 *	Tijdtarief begeleiding moeilijk behandelbare patiënten in eenheden van vijf minuten	€ 15,06
U20	Second opinion verricht door de Stichting TIP	€ 186,98

XV Abonnementen (Z)

Z10 *	Abonnement categorie A per maand	€ 7,45
Z20 *	Abonnement categorie B per maand	€ 11,46
Z30 *	Abonnement categorie C per maand	€ 15,47
Z40 *	Abonnement categorie D per maand	€ 18,91
Z50 *	Abonnement categorie E per maand	€ 22,92
Z60 *	Abonnement categorie F per maand	€ 6,30

Algemene bepalingen bij de prestaties tandheelkundige zorg

I CONSULTATIE EN DIAGNOSTIEK (C)

a. Diagnostisch onderzoek

De verrichtingen in dit hoofdstuk (C11 en C13) zijn inclusief:

- het meten en vastleggen van de DPSI-score;
- het geven van voorlichting, aanwijzingen en adviezen over preventief gedrag en/of preventieve maatregelen, voor zover deze niet meer dan vijf minuten in beslag nemen;
- het uitvoeren van binnen de verrichtingenlijst niet anders te declareren kleine verrichting(en);
- het verwijzen naar een andere zorgverlener.

C11 en C13 kunnen niet in rekening worden gebracht in het kader van consulten orthodontie. Hiervoor dienen de prestaties en tarieven uit de Prestatie- en tariefbeschikking orthodontische zorg in rekening te worden gebracht.

Ad C11) Periodieke controle

Ook te berekenen bij intakeconsult van asielzoekers (uitsluitend voor ZRA-verzekerden in de Centrale Opvang).

Ad C13) Probleemgericht consult

Uitsluitend te berekenen:

- indien het consult plaatsvindt op initiatief van de patiënt naar aanleiding van een klacht of vraag;
- of als vervolgsconsult naar aanleiding van een eerdere vraag of probleem niet zijnde een periodieke controle;
- in dezelfde zitting mag geen andere declarabele verrichting plaatsvinden, met uitzondering van röntgenonderzoek, verdoving en/of de toeslagen voor mondzorg aan huis en avond-, weekend- en nachtbehandeling (C80, C85, C86, C87).

b. Aanvullend diagnostisch onderzoek, algemeen

Voor uitgebreid functie-onderzoek kaakgewricht: zie hoofdstuk IX

Voor uitgebreid tandvleesonderzoek: zie hoofdstuk XII

Voor uitgebreid onderzoek implantologie: zie hoofdstuk XIII

Ad C22) Aanvullende medische anamnese na (schriftelijke) routinevragen

De aanvullende medische anamnese na (schriftelijke) routinevragen is uitsluitend in rekening te brengen als er na het stellen van routinevragen nog meer medische informatie nodig is over een patiënt.

Inclusief bespreking met de patiënt en zo nodig overleg met zorgaanbieder zijnde huisarts of specialist.

Ad C28) Uitgebreid onderzoek t.b.v. opstellen en vastleggen behandelplan

Niet te berekenen in combinatie met C11 of C13 in dezelfde zitting. Voor second opinion in het kader van orthodontie geldt een afwijkende tariefcode (zie Prestatie- en tariefbeschikking orthodontische zorg).

Ad C29) Studiemodellen t.b.v. behandelplan

Afdruk van boven- en onderkaak.

De materiaal en/of techniekkosten dienen separaat in rekening te worden gebracht.

Ad C65) Planmatig beslijpen van alle voortanden, per boven- of onderkaak

Per kaak in rekening te brengen.

c. Toeslagen en diversen

De codes C80 tot en met C87 kunnen enkel als toeslag worden gedeclareerd in combinatie met (een) andere prestatie(s).

Ad C80) Mondzorg aan huis

Exclusief vervoer.

Ad C84) Voorbereiding behandeling onder algehele anesthesie

Bedoeld voor organisatie van de ingreep onder algehele anesthesie in een erkend ziekenhuis.

Ad C85) Weekendbehandeling

Van zaterdag 00.00 uur tot zondag 24.00 uur. Niet in rekening te brengen bij reguliere (niet-incidentele) praktijkwerktijden. Tevens bedoeld voor algemeen erkende feestdagen of gelijkgestelde dagen in de zin van de Algemene Termijnenwet. Kan ook in combinatie met C86 of C87 worden gedeclareerd.

Ad C86) Avondbehandeling

Tussen 18.00 en 24.00 uur. Niet in rekening te brengen bij reguliere (niet incidentele) praktijkwerktijden. Kan ook in combinatie met C85 worden gedeclareerd.

Ad C87) Nachtbehandeling

Tussen 24.00 en 07.00 uur. Kan ook in combinatie met C85 worden gedeclareerd.

II MAKEN/BEOORDELEN FOTO'S (X)

Ad X10) Maken en beoordelen kleine röntgenfoto

Per opname.

Ad X11) Beoordelen kleine röntgenfoto

Kan niet door dezelfde mondzorgaanbieder (praktijk) als X10 in rekening worden gebracht.

Ad X21) Maken en beoordelen kaakoverzichtsfoto

Niet voor implantologie in de edentate kaak (zie hiervoor X22).

Ad X22) Maken en beoordelen kaakoverzichtsfoto t.b.v. implantologie in de tandenose kaak

Ad X23) Beoordelen kaakoverzichtsfoto

Beoordelen kaakoverzichtsfoto gemaakt middels X21 en X22. Kan niet door dezelfde mondzorgaanbieder (praktijk) als X21 en X22 in rekening worden gebracht.

Ad X24) Maken en beoordelen schedelfoto

Ad X34) Beoordelen schedelfoto

Kan niet door dezelfde mondzorgaanbieder (praktijk) als X24 in rekening worden gebracht.

Ad X25) Maken en beoordelen meerdimensionale kaakfoto

Het maken en beoordelen van een meerdimensionale kaakfoto (bijvoorbeeld met een CT-scanner). Deze foto dient uitsluitend te worden genomen indien het maken van een dergelijke opname een meerwaarde heeft ten opzichte van conventionele röntgendiagnostiek.

Ad X26) Beoordelen meerdimensionale kaakfoto

Het beoordelen van de meerdimensionale kaakfoto en het bespreken met de patiënt. Kan niet door dezelfde mondzorgaanbieder (praktijk) als X25 in rekening worden gebracht.

III PREVENTIEVE MONDZORG (M)

Ad M01) Preventieve voorlichting en/of instructie, per vijf minuten

Het geven van voorlichting of instructie, toegesneden op de desbetreffende patiënt. Voorbeelden hiervan zijn:

- het kleuren van de plaque;
- het vastleggen van de plaquescore;
- het geven van voedingsadviezen;
- het afnemen van een voedingsanamnese;
- het geven van voorlichting over het afleren van (een) negatieve gewoonte(s), alsmede maken;
- vastleggen en analyseren van QLF-opnamen in combinatie met het bespreken hiervan met de patiënt of diens ouder(s)/verzorgers(s).

De prestatie wordt uitsluitend naar evenredigheid van de werkelijke (directe) behandeltijd voor deze prestatie in tijdseenheden van vijf minuten gedeclareerd. Dit betekent dat de behandeltijd dient te worden afgerond naar het dichtstbijzijnde veelvoud van vijf minuten. Deze prestatie kan in combinatie met C11 worden gedeclareerd, mits de preventieve voorlichting/instructie meer dan vijf minuten in beslag heeft genomen.

Ad M02) Consult voor evaluatie van preventie, per vijf minuten

De prestatie omvat:

- het (opnieuw) kleuren van plaque;
- het (opnieuw) vastleggen van de plaquescore;
- het bijsturen van de (begeleiders van) de patiënt in eerdere instructies.

De prestatie wordt uitsluitend naar evenredigheid van de werkelijke behandeltijd voor deze prestatie in tijdseenheden van vijf minuten gedeclareerd. Dit betekent dat de behandeltijd dient te worden afgerond naar het dichtstbijzijnde veelvoud van vijf minuten.

Ad M03) Gebitsreiniging, per vijf minuten

De prestatie omvat:

- het verwijderen van plaque of tandsteen; en
- het polijsten van tanden, kiezen, implantaten of de prothese.

De prestatie wordt uitsluitend naar evenredigheid van de werkelijke behandeltijd voor deze prestatie in tijdseenheden van vijf minuten gedeclareerd. Dit betekent dat de behandeltijd dient te worden afgerond naar het dichtstbijzijnde veelvoud van vijf minuten.

Ad M05) Niet-restauratieve behandeling van cariës in het melkgebit

De prestatie omvat:

- het beslijpen of toegankelijk maken (slicen) van het gaatje in een element (caviteit);
- het behandelen van het carieuze dentine (tandbeen) met cariësconserverende middelen;
- het aanbrengen van een beschermlaag;
- het fluorideren van het melkelement;
- het vastleggen en monitoren van de cariëslaesie.

Deze prestatie is bedoeld als preventieve maatregel, ter voorkoming van verdere voortschrijding van het carieuze proces (gaatje). Deze prestatie is inclusief de communicatie met of voorlichting van de ouders/verzorgers.

Hiertoe worden gerekend Non-Restorative Cavity Treatment (NRCT, zie Richtlijn mondzorg jeugd) en Ultra Conservative Treatment (UCT, hierbij wordt gebruik gemaakt van handinstrumenten om een cariëslaesie te openen).

Ad M32) Eenvoudig bacteriologisch- of enzymatisch onderzoek

Deze prestatie omvat:

- het nemen van een eenvoudig plaque- of speekselmonster;
- het interpreteren van de bacteriologische of enzymatische gegevens.

Deze prestatie mag alleen in rekening worden gebracht als de test in de praktijk in aanwezigheid van de patiënt wordt uitgevoerd.

De laboratorium- of de materiaalkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad M30) Behandeling van gevoelige tandhalzen en (preventief) toedienen medicament

Per element. Behandeling van gevoelige tandhalzen of het preventief toedienen van een medicament zoals fluoride- of chloor-hexidineproducten/preparaten.

Bedoeld voor het behandelen van maximaal 5 elementen met fluoride of chloor-hexidine. Indien er meer dan 5 elementen met fluoride of chloor-hexidine worden behandeld, is M40 aangewezen.

Deze prestatie is niet bedoeld voor het gebruik van cariësdetector, retractiekoord/gel, of bloeding stelpende materialen.

Ad M40) Fluoridebehandeling

Per kaak. Inclusief polijsten. Ook bedoeld voor het behandelen van meer dan 5 elementen met fluoride of chloor-hexidine. Indien er minder dan 5 elementen met fluoride of chloor-hexidine worden behandeld, is M30 aangewezen.

Ad M61) Mondbeschermer

Afdrukken en plaatsing. Inclusief een eventueel benodigde afdruk van de onderkaak t.b.v. occlusiefixatie. Hieronder vallen ook (individueel) aangemeten mondbeschermers ten behoeve van sportactiviteiten. De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

IV VERDOVING (A)

Ad A10) Geleidings-, infiltratie- en/of intraligamentaire verdoving

Niet in rekening te brengen bij chirurgische verrichtingen (Hoofdstuk X, H-codes).

Geleidings- en/of infiltratieverdoving wordt in de onderkaak per blok gedeclareerd. In de bovenkaak wordt per twee naast elkaar liggende elementen gedeclareerd, waarbij de mediaanlijn als scheiding optreedt. In de onderkaak (front) wordt per twee naast elkaar liggende elementen gedeclareerd (cuspidaat - cuspidaat). Intraligamentaire, intraossale of intrapulpaire verdoving is per element declarabel.

Ad A15) Oppervlakte-verdoving

Alleen in rekening te brengen indien niet gevolgd door A10

Ad A20) Behandeling onder algehele anesthesie of sedatie

Als tandheelkundige behandelingen onder algehele anesthesie (verdoving) of sedatie worden uitgevoerd, maakt de mondzorgaanbieder hiervoor aanvullende kosten (bijvoorbeeld de inhuur van een anesthesioloog die de patiënt door middel van algehele anesthesie onder verdoving brengt). Met deze prestatie kunnen die kosten in rekening worden gebracht. De prestatie is inclusief het geven van voorlichting aan de patiënt over de (beperkte noodzaak tot) algehele anesthesie of sedatie, de bespreking van risico's, de bespreking van kindvriendelijke innovaties ter beperking van de behandelduur en het uitvoeren van het noodzakelijke medische onderzoek.

De tandheelkundige behandeling zelf kan niet in rekening worden gebracht met de prestatie verdoving door middel van algehele anesthesie of sedatie (A20); hiervoor dienen de uitgevoerde prestaties uit deze prestatielijst in rekening te worden gebracht.

Prestatie A20 kan alleen voor sedatie in rekening worden gebracht indien wordt voldaan aan de richtlijn sedatie en/of analgesie (PSA) op locaties buiten de operatiekamer.

V VERDOVING DOOR MIDDEL VAN EEN ROESJE (B)

Ad B10) Introductie roesje (lachgassedatie)

Prestatie waarin uitleg wordt gegeven over toepassing van lachgassedatie. Eenmalig per behandeling in rekening te brengen.

Ad B11) Toediening roesje (lachgassedatie)

Per zitting in rekening te brengen.

Ad B12) Overheadkosten roesje (lachgassedatie)

Per zitting in rekening te brengen.

VI VULLINGEN (V)

Ad V71) Eénvlaksvulling amalgaam

Inclusief eventuele onderlaag en afwerking.

Ad V72) Tweevlaksvulling amalgaam

Inclusief eventuele onderlaag en afwerking.

Ad V73) Drievlaksvulling amalgaam

Inclusief eventuele onderlaag en afwerking.

Ad V74) Meervlaksvulling amalgaam

Vulling waarbij ten minste één knobbel in de restauratie is opgenomen en drie of meer vlakken zijn betrokken. Inclusief eventuele onderlaag.

Ad V81) Eénvlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compomeer

Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V82) Tweevlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compomeer

Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V83) Drievlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compomeer

Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V84) Meervlaksvulling glasionomeer/glascarbomeer/compomeer

Vulling waarbij ten minste één knobbel in de restauratie is opgenomen en drie of meer vlakken zijn betrokken. Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V91) Eénvlaksvulling composiet

Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V92) Tweevlaksvulling composiet

Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V93) Drievlaksvulling composiet

Hieronder valt ook de hoekopbouw (klasse IV) in front. Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V94) Meervlaksvulling composiet

Vulling waarbij ten minste één knobbel in de restauratie is opgenomen en drie of meer vlakken zijn betrokken. Inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking.

Ad V15) Aanbrengen schildje van tandkleurig plastisch materiaal (facing)

Directe labiale veneering: veneering van het labiale vlak door middel van composiet of confectie kunststofschildje in één zitting, inclusief etsen (voor indirecte labiale veneering, zie R78 en R79).

Ad V30) Fissuurlak eerste element (sealen)

Aanbrengen fissuurlak op element ter voorkoming van cariës.
Inclusief etsen.

Ad V35) Fissuurlak volgende element in dezelfde zitting (sealen)

Aanbrengen fissuurlak op volgend element ter voorkoming van cariës.
In dezelfde zitting als V30. Inclusief etsen.

Ad V40) Het polijsten , beslijpen en bijwerken van oude vullingen

Per element. Polijsten van amalgaam vullingen slechts in rekening te brengen bij nog niet eerder gepolijste vullingen.

Ad V50) Droogleggen van elementen door middel van een rubberen lapje

Ongeacht het aantal elementen per aangebrachte cofferdam (lapje).

Ad V70) Parapulpaire stift

Tarief ook van toepassing bij parodontale regeneratietechnieken.
Stiften kunnen tegen kostprijs apart in rekening worden gebracht.

Ad V80) Wortelkanaalstift

Stiften kunnen tegen kostprijs apart in rekening worden gebracht.

Ad V85) Elke volgende wortelkanaalstift in hetzelfde element

Stiften kunnen tegen kostprijs apart in rekening worden gebracht.

VII WORTELKANAALBEHANDELINGEN (E)

De verrichtingen uit het hoofdstuk VII zijn exclusief:

- verdoving
- röntgenologische verrichtingen
- verrichtingen die noodzakelijk zijn ter voorbereiding van de wortelkanaalbehandeling
- kosten bijzondere materialen, zoals MTA
- definitieve restauratie
- isolatie d.m.v. rubberdam

Op dit hoofdstuk zijn algemene bepalingen van toepassing.

a. Onderzoek, diagnostiek en behandelplanning

Ad E01) Wortelkanaalbehandeling consult

Onderzoek naar de oorzaak van de klacht, vaststellen van de DETI-score en bespreken endodontisch behandelplan.

Ad E02) Uitgebreid wortelkanaalbehandeling consult

Onderzoek naar de oorzaak van de klacht, vaststellen van de DETI-score, invullen Classificatie Endodontische Behandeling, bespreken endodontisch behandelplan, beslissen over verwijzing en eventueel opstellen verwijsbrief. Alleen in rekening te brengen bij DETI-B. Niet in combinatie met code E01, E77 en E78 in rekening te brengen.

Ad E03) Consult na tandheelkundig ongeval

Uitgebreid consult volgens Richtlijn Dentaal Trauma, niet in combinatie met E01 en E02 in rekening te brengen.

b. Wortelkanaalbehandeling

Pulpabehandeling met als doel behoud van vitaliteit

Ad E60) Geheel of gedeeltelijk weghalen pulpa-weefsel

Totale of partiële pulpotomie: het verwijderen van het beschadigde en geïnfecteerde tandweefsel, het controleren van de bloeding en het aanbrengen van een hermetisch afsluitend restauratiemateriaal.

De materiaalkosten van Mineral Trioxide Aggregate (MTA) of een vergelijkbaar biokeramisch materiaal kunnen afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Wortelkanaalbehandeling element met volgroeide wortelpunt, ongecompliceerd

Ad E04) Toeslag voor kosten bij gebruik van roterende nikkel-titanium instrumenten

Bij eenmalig gebruik per behandeling te berekenen. Alleen in combinatie met de codes E13, E14, E16, E17, E54, E61 en E77 in rekening te brengen.

Ad E13) Wortelkanaalbehandeling per element met 1 kanaal

Het openen van de tandholte (pulpakamer), lengte bepalen, vormgeven, irrigeren, en aanbrengen van een kanaalvulling van gutta-percha in combinatie met een wortelkanaalcement.

Ad E14) Wortelkanaalbehandeling per element met 2 kanalen

Het openen van de tandholte (pulpakamer), lengte bepalen, vormgeven, irrigeren, en aanbrengen van een kanaalvulling van gutta-percha in combinatie met een wortelkanaalcement.

Ad E16) Wortelkanaalbehandeling per element met 3 kanalen

Het openen van de tandholte (pulpakamer), lengte bepalen, vormgeven, irrigeren, en aanbrengen van een kanaalvulling van gutta-percha in combinatie met een wortelkanaalcement.

Ad E17) Wortelkanaalbehandeling per element met 4 of meer kanalen

Het openen van de tandholte (pulpakamer), lengte bepalen, vormgeven, irrigeren, en aanbrengen van een kanaalvulling van gutta-percha in combinatie met een wortelkanaalcement.

Ad E85) Elektronische lengtebepaling

Per element in rekening te brengen.

Ad E19) Insluiten calciumhydroxide of daarmee vergelijkbare desinfectans per element, per zitting

Indien de behandeling niet in één zitting wordt voltooid mag E19 in rekening worden gebracht. Dit omvat tevens het weer verwijderen van de desinfectans en het controleren van de preparatielengtes en referentiepunten in de volgende zitting. Inclusief aanbrengen en/of verwijderen tijdelijke restauratie. Niet te declareren in combinatie met de codes E61, E62, E63, E77 en E78.

Ad E66) Wortelkanaalbehandeling van melkelement

Per melkelement met bijvoorbeeld calciumhydroxide.

Toeslagen bij complicaties bij wortelkanaalbehandelingen

Alleen te declareren bij DETI-score B en klasse II of III van de Classificatie.

Ad E51) Verwijderen van kroon of brug

Het verwijderen van een kroon of brug voorafgaande aan het uitvoeren van een wortelkanaalbehandeling met als doel het behoud van de bestaande kroon of brug. Hieronder valt niet het doorslijpen van de kroon of brug. Per element in rekening te brengen.

Ad E52) Moeilijke wortelkanaalopening

Toeslag die in rekening mag worden gebracht bij een moeilijke wortelkanaalopening veroorzaakt door aanwezigheid van:

- gegoten, goudporseleinen of keramische vulling
- gegoten stiftopbouw
- composietopbouw in de tandholte (pulpakamer)
- extreme inclinatie (>30°)
- zeer beperkte mondopening (<30 mm)

Ad E53) Verwijderen van wortelstift

Het verwijderen van een wortelstift van metaal, koolstofvezel, glasvezel of keramiek die in het kanaal is gecementeerd met een definitief bevestigingscement. Per kanaal.

Ad E54) Verwijderen van wortelkanaalvulmateriaal

Revisie van een in een eerder stadium voltooide wortelkanaalbehandeling. Per kanaal.

Ad E55) Behandeling dichtgeslibd of verkalkt wortelkanaal

In rekening te brengen bij kanalen die niet zichtbaar zijn op de röntgenfoto en onmogelijk om in eerste instantie met een vijl # 10 te penetreren. Per kanaal.

Ad E56) Voortgezette behandeling met iatrogene schade

Behandeling afgebroken door vorige of verwijzende zorgaanbieder in verband met gecalcificeerde kanalen, ledges, afgebroken instrumenten, apicale transportatie, perforatie, etc. Per kanaal in rekening te brengen.

De materiaalkosten van Mineral Trioxide Aggregate (MTA) of een vergelijkbaar biokeramisch materiaal kunnen afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Ad E57) Behandeling van element met uitzonderlijke anatomie

Per element. Van toepassing bij:

- C- of S-vorm
- Dens in dente
- Dilaceratie
- Interne resorptie met perforatie
- Taurodontie

Apexificatieprocedure van element met onvolgroeide wortelpunten

Ad E61) Behandelen van open wortelpunt met calciumhydroxide, eerste zitting

Het openen van de tandholte (pulpakamer), lengte bepalen, vormgeven, irrigeren en het aanbrengen van calciumhydroxide.

Ad E62) Behandelen van open wortelpunt met calciumhydroxide, elke volgende zitting

Het opnieuw openen van de tandholte (pulpakamer), controleren van een apicale barrière, irrigeren en het verversen van calciumhydroxide.

Ad E63) Toeslag voor afsluiting met Mineral Trioxide Aggregate (MTA) of een vergelijkbaar biokeramisch materiaal

Het aanbrengen van een apicale barrière met behulp van MTA of een vergelijkbaar biokeramisch materiaal, inclusief extraradiculaire matrijs van bijvoorbeeld calciumsulfaat.

De kosten voor MTA of vergelijkbaar biokeramisch materiaal dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad E64) Afsluiting van open wortelpunt

Obturatie van element met apexficatie: door het vullen met gutta-percha en cement.

Initiële wortelkanaalbehandeling

Ad E77) Initiële wortelkanaalbehandeling, eerste kanaal

Alleen in rekening te brengen in spoedeisende gevallen tijdens waarneming. Hieronder wordt verstaan: openen tandholte (pulpakamer), extirpatie, toegankelijk maken van kanalen voor irrigatie, irrigeren en het insluiten van calciumhydroxide (inclusief tijdelijke afsluiting).

Ad E78) Initiële wortelkanaalbehandeling, elk volgend kanaal

Alleen in rekening te brengen in spoedeisende gevallen tijdens waarneming. Hieronder wordt verstaan: openen tandholte (pulpakamer), extirpatie, toegankelijk maken van kanalen voor irrigatie, irrigeren en het insluiten van calciumhydroxide (inclusief tijdelijke afsluiting).

Bleken

Ad E90) Inwendig bleken, eerste zitting

Het verwijderen van vulmateriaal uit de tandholte (pulpakamer) en het coronale deel van het wortelkanaal, het aanbrengen van een lekvrije onderlaag en het insluiten van bleekmateriaal. Per element in rekening te brengen.

Ad E95) Inwendig bleken, elke volgende zitting

Ad E97) Uitwendig bleken, per kaak

Afdrukken, plaatsen bleekhoes en gebruiksinstructie. Ongeacht het aantal elementen per kaak. De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Behandeling trauma-element

Ad E40) Directe pulpa-overkapping

Alleen geïndiceerd bij trauma-elementen met een pulpa-expositie in niet-geïnficeerd dentine waarbij op de dag van het trauma een hermetisch afsluitende restauratie kan worden aangebracht.

Ad E42) Terugzetten verplaatst element door tandheerkundig ongeval

Repositie geluxeerd element: het manueel of met behulp van extractietang reponeren van een geluxeerd element.

Ad E43) Vastzetten element d.m.v. een spalk na tandheerkundig ongeval

Het aanbrengen van een fixatiespalk van draad en/of composiet (inclusief etsen), per element.

De materiaal- en/of techniekkosten van de (draad)spalk dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Deze prestatie mag niet in rekening worden gebracht ten behoeve van het herstellen en plaatsen van orthodontische retentieapparatuur, hierover zijn de F-codes uit de Prestatie- en tariefbeschikking orthodontische zorg aangewezen.

Ad E44) Verwijderen spalk, per element

Hieronder wordt verstaan het verwijderen van de spalk, wegslijpen composiet en het polijsten van de elementen.

Per element waaraan de spalk is bevestigd in rekening te brengen.

Deze prestatie mag niet in rekening worden gebracht ten behoeve van het verwijderen van orthodontische retentieapparatuur, hierover zijn de F-codes uit de Prestatie- en tariefbeschikking orthodontische zorg aangewezen.

Aanbrengen rubberdam

Ad E45) Aanbrengen rubberdam

Inclusief het aanbrengen van een extra barrière in het geval dat er onvoldoende isolatie verkregen kan worden met rubberdam alleen.

Ongeacht het aantal elementen per aangebrachte cofferdam (lapje).

Microchirurgische wortelkanaalbehandelingen

Ad E31) Snij-/hoektand

Het uitvoeren van een flap, het toegankelijk maken van de wortelpunt door middel van een osteo-ectomie, het verwijderen van ontstekingsweefsel en het aanbrengen van hechtingen. De verrichtingen zijn exclusief het gebruik van de operatiemicroscop (E86) en het gebruiksklaar maken van de praktijkruimte (E87).

Ad E32) Premolaar

Het uitvoeren van een flap, het toegankelijk maken van de wortelpunt door middel van een osteo-ectomie, het verwijderen van ontstekingsweefsel en het aanbrengen van hechtingen. De verrichtingen zijn exclusief het gebruik van de operatiemicroscop (E86) en het gebruiksklaar maken van de praktijkruimte (E87).

Ad E33) Molaar

Het uitvoeren van een flap, het toegankelijk maken van de wortelpunt d.m.v. een osteo-ectomie, het verwijderen van ontstekingsweefsel en het aanbrengen van hechtingen. De verrichtingen zijn exclusief het gebruik van de operatiemicroscop (E86) en het gebruiksklaar maken van de praktijkruimte (E87).

Ad E34) Aanbrengen retrograde vulling

Het aanbrengen van een retrograde restauratie van een lekvrij materiaal, per kanaal.

De materiaal- en/of techniekkosten (specifiek materiaal zoals MTA) dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad E36) Het trekken van een element met re-implantatie

Exclusief het eventueel sluiten van de perforatie of het aanbrengen van een retrograde afsluiting en exclusief het aanbrengen van een spalk.

De materiaal- en/of techniekkosten (specifiek materiaal zoals MTA) dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad E37) Kijkoperatie

Diagnostische flap: kijkoperatie ter inspectie van wortelfracturen, perforaties, etcetera.

Gebruik operatiemicroscoop

Ad E86) Gebruik operatiemicroscoop bij wortelkanaalbehandeling

Per zitting.

Gebruiksklaar maken praktijkruimte

Ad E87) Gebruiksklaar maken van praktijkruimte voor wortelkanaalbehandeling

Het voor chirurgische behandeling van het wortelkanaal gereed maken van de praktijkruimte in verband met de vereiste steriliteit. Uitsluitend in rekening te brengen indien bijzondere en specifieke maatregelen worden toegepast zoals het geheel afdekken van de patiënt of speciale kleding voor de operateur en assistente.

VIII KRONEN EN BRUGGEN (R)

De hieronder vermelde tarieven zijn, indien van toepassing, inclusief noodvoorziening.

a. Inlays en kronen

Ad R08) Eénvlaks composiet inlay

Vervaardiging, napolymerisatie buiten de mond en plaatsing in dezelfde zitting, inclusief etsen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R09) Tweevlaks composiet inlay

Vervaardiging, napolymerisatie buiten de mond en plaatsing in dezelfde zitting, inclusief etsen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R10) Drievlaks composiet inlay

Vervaardiging, napolymerisatie buiten de mond en plaatsing in dezelfde zitting, inclusief etsen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R11) Eénvlaksinlay

Van gegoten metaal, kunststof of (glas-) keramiek, inclusief noodvoorziening.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R12) Tweevlaksinlay

Van gegoten metaal, kunststof of (glas-) keramiek, inclusief noodvoorziening.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R13) Drievlaksinlay

Van gegoten metaal, kunststof of (glas-) keramiek, inclusief noodvoorziening.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R14) Toeslag voor extra retentie bij het plaatsen van indirecte restauraties

Toeslag voor extra retentie zoals aanvullende hechttechniek of een aangegoten pin bij het plaatsen van indirecte restauraties.

Cementeren van indirect vervaardigde restauratie na toepassing van ten minste drie van de volgende hulpmiddelen: zandstralen met specifieke straalpoeders, silaniseervloeistof, porceleinetsvloeistof, composietcement.

Aangegoten pin zoals bijvoorbeeld pinledge-, pinlay preparatie, per pin.

Deze toeslag kan uitsluitend in rekening worden gebracht bij één van de volgende prestaties: R08 tot en met R13, R24, R32, R33, R40, R60, R61, R71, R74 of R75.

Ad R24) Kroon

Het prepareren voor het plaatsen van een kroon die het element geheel of gedeeltelijk bedekt (respectievelijk een totale omslijping en een omslijping van tenminste drie vlakken) en het plaatsen van de kroon. Tot deze prestatie behoort het beslijpen, het afdrukken en maken van een standaard beetregistratie, het bepalen van de kleur, het passen en plaatsen van zowel de noodvoorziening als de kroon en de benodigde tandvleescorrecties. De kroon is van metaal, keramiek of een combinatie daarvan. Deze prestatie dient ook in rekening te worden gebracht indien de kroon als brugpijler wordt gebruikt.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R28) Endokroon, indirect vervaardigd

Inclusief preparatie, afdruk en plaatsing, inclusief noodvoorziening.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R29) Confectiekroon

Bedoeld als definitief geplaatste confectiekroon.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R31) Opbouw plastisch materiaal

Opbouw plastisch materiaal, inclusief etsen en/of onderlaag en afwerking. Extra voor parapulpaire stift of stift in wortelkanaal, zie V70, V80 en V85.

Ad R32) Gegoten opbouw, indirecte methode

Inclusief noodvoorziening.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R33) Gegoten opbouw, directe methode

Inclusief noodvoorziening.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

b. Brugwerk

Ad R40) Eerste brugtussendeel

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R45) Tweede en volgende brugdeel in hetzelfde tussendeel

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R46) Brugverankering, per anker

Intracoronaire brugverankering: bijvoorbeeld volgens UDA-systeem.

Voor dummy zie respectievelijk R40 en R45.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R49) Toeslag voor brug op vijf- of meer pijlerelementen

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R50) Metalen fixatiekap met afdruk

Ongeacht het aantal kappen per brug.

Ad R55) Gipsslot met extra afdruk

Niet in combinatie met R50.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R60) Plakbrug, zonder preparatie

Eén dummy met bevestiging aan één of twee elementen. Pontic met of zonder metalen retentierooster, aan pijlerelementen bevestigd door middel van composiet/etstechniek, inclusief etsen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R61) Plakbrug, met preparatie

Eén dummy met bevestiging aan twee elementen. Pontic met of zonder metalen retentierooster, aan pijlerelementen bevestigd door middel van composiet/etstechniek, inclusief etsen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R65) Toeslag voor elk volgende brugtussendeel in hetzelfde tussendeel

Ad R66) Toeslag voor elke volgende bevestiging boven het aantal van twee

Restauraties diversen

Ad R70) Toeslag voor kroon onder bestaand frame-anker

Toeslag in rekening te brengen bovenop kroontarief.

Ad R71) Vernieuwen porselein schildje, reparatie metalen/porseleinen kroon in de mond

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R72) Vernieuwen schildje van plastisch materiaal

Ad R73) Aanbrengen extra retentie of pinnen in schildje

Deze toeslag kan uitsluitend in rekening worden gebracht in combinatie met een schildje (R71, R78 of R79).

Ad R74) Opnieuw vastzetten niet plastische restauraties

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R75) Opnieuw vastzetten plakbrug

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R76) Toeslag voor gegoten opbouw onder bestaande kroon

Ad R77) Moeizaam verwijderen van oud kroon- en brugwerk per (pijler)element

d. Schildje van keramiek of kunststof

Indirect vervaardigd schildje (facing) van composiet, kunststof of

(glas-)keramiek, bevestigd door middel van composiet/etstechniek inclusief etsen.

Ad R78) Schildje van keramiek of kunststof, zonder preparatie

Voor directe labiale veneering, zie V15.

Het schildje ofwel facing wordt indirect vervaardigd (in een tandtechnisch laboratorium).

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R79) Schildje van keramiek of kunststof, met preparatie

Inclusief noodvoorziening. Het schildje ofwel facing wordt indirect vervaardigd (in een tandtechnisch laboratorium).

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

e. Temporaire voorzieningen

Alleen in rekening te brengen voor een noodvoorziening die:

- a. geen onderdeel vormt van zelf aangevangen kroon- en brugwerk, of
- b. een semi-permanent karakter heeft, gewoonlijk extern en indirect vervaardigd.

Ad R80) Temporaire, eerste voorziening

Deze prestatie kan alleen voorafgaand aan een kroon (R24) worden gedeclareerd mits de termijn tussen de R80 en R24 minimaal 2 maanden is.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R85) Temporaire, volgende voorziening

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad R90) Gedeeltelijk voltooid werk

Naar gelang het stadium waarin de tandheelkundige werkzaamheden verkeren.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

IX KAAKGEWRIJCHTBEHANDELINGEN (G)

Op dit hoofdstuk zijn algemene bepalingen van toepassing.

a. Kaakgewrichtsklachten (craniomandibulaire dysfunctie)

Onderzoek/diagnostiek

Ad G01) Uitgebreid functie-onderzoek (UFO)

Naar aanleiding van een klacht, suspect voor craniomandibulaire dysfunctie.

Ad G02) Spieractiviteitsmeting en registratie

Meting en registratie van spieractiviteit.

Ad G03) Gedocumenteerde verwijzing voor kaakgewrichtsbehandeling

Uitsluitend in rekening te brengen indien voorafgaand een uitgebreid functie-onderzoek heeft plaatsgevonden.

Therapie voor kaakgewrichtsklachten (na uitgebreid functie-onderzoek)

Ad G61) Instructie spieroefeningen

Bewegingstherapie voor de kauwspieren.

Ad G62) Occlusale spalk

Afdrukken, registratie, plaatsen en instructie.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad G63) Repositiespalk

Afdrukken, registratie, plaatsen en instructie.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad G64) Controlebezoek spalk inclusief kleine correcties

Consult na plaatsen van spalk, inclusief kleine correcties. G64 mag uitsluitend in rekening worden gebracht na uitgebreid functie-onderzoek met uitzondering van de situatie dat G64 volgt op G69. Indien G64 volgt op G69 is vooraf geen uitgebreid functie-onderzoek nodig.

Ad G65) Indirect planmatig inslijpen

Afdrukken, registratie, model-analyse, opstellen inslijpplan en inslijpen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad G66) Biofeedbacktherapie

Per zitting.

Ad G67) Behandeling triggerpoint

Bijvoorbeeld injectietechniek, inclusief onderzoek.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad G68) Reparatie occlusale- of repositie-spalk, met afdruk

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad G33) Aanbrengen front/hoektaandgeleiding

Bijvoorbeeld door middel van palatinale schildjes, per element.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Therapie voor kaak (zonder uitgebreid functie-onderzoek)

Ad G69) Opbeetplaat

Afdrukken, registratie, plaatsen en instructie.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

b. Registratiemethoden kaakgewrichtsbehandelingen

De hieronder vermelde tarieven voor code G10 tot en met G20 zijn *inclusief* kosten van tandtechnische werkzaamheden al of niet in eigen beheer uitgevoerd.

Ad G10) Niet-standaard beetregistratie

Extra-oraal, quick mount. Hieronder wordt verstaan: het overbrengen van de positie van de bovenkaak in de schedel ten opzichte van de arbitraire intercondylaire as naar een middelwaarde articulator met behulp van face- of earbow, exclusief modellen.

G10 is in combinatie met de R24 slechts declarabel indien sprake is van een behandeling waarbij minimaal 2 kronen worden geplaatst.

Extra in rekening te brengen voor nauwkeurigere bepalingen

Ad G11) Scharnierasbepaling

Met behulp van hinge-axis locator en bepalen derde referentiepunt.

Ad G12) Centrale relatiebepaling

Het ondermodel tegenover het bovenmodel ingipsen met behulp van drie wasbeten. Hierbij wordt uitgegaan van splitcast in het bovenmodel.

Ad G13) Protrale/laterale bepalingen

Lateraal links en rechts en protraal, waarna de condylushelling en de Bennethoek worden ingesteld.

Ad G14) Instellen volledig instelbare articulator, pantograaf en registratie

Bijvoorbeeld Stuartregistratie, Denar.

Ad G15) Toeslag voor het behouden van beethoogte

Bijvoorbeeld door kunsthars of stents mal of het laten staan van oclusiedeel op element en antagonist. Kan niet in combinatie met een solitaire kroon of bij meerdere kronen die geen onderdeel zijn van de dorsale steunzone (zijdelingse delen).

Ad G16) Therapeutische positiebepaling

Opnieuw bepalen van de therapeutische positie van de onderkaak ten opzichte van de bovenkaak door middel van een wasbeet en opnieuw ingipsen.

Ad G20) Beetregistratie intra-oraal

Bijvoorbeeld pijlpuntregistratie.

c. Snurk- en slaapstoornisbeugel

Ad G71) Apparaat voor snurk- en slaapstoornisbeugel (MRA)

De techniekkosten voor het MRA mogen apart in rekening worden gebracht.

Ad G72) Controlebezoek MRA

Ad G73) Reparatie MRA met afdruk

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

X CHIRURGISCHE INGREPEN (H) (inclusief verdoving)

a. Onderdeel A.

H11 kan niet in rekening worden gebracht voor extracties in het kader van orthodontie. Hiervoor gelden afwijkende prestaties (zie Prestatie- en tariefbeschikking orthodontische zorg). De verrichtingen in hoofdstuk X zijn *inclusief* verdoving.

Ad H11) Trekken tand of kies

Inclusief (eventueel) hechten, kosten hechtmateriaal en wondtoilet.

Ad H16) Trekken volgende tand of kies, in dezelfde zitting en hetzelfde kwadrant

Inclusief (eventueel) hechten, kosten hechtmateriaal en wondtoilet.

Ad H21) Kosten hechtmateriaal

Extra in rekening te brengen bij verrichtingen uit hoofdstuk H, met uitzondering van de codes H11 en H16. Per H-code verrichting eenmaal te berekenen. Niet van toepassing bij verrichtingen uit andere hoofdstukken.

Ad H26) Hechten weke delen

Bijvoorbeeld liphechtingen inclusief wondtoilet.

Ad H50) Terugzetten/ terugplaatsen tand of kies, eerste element exclusief wortelkanaalbehandeling

Inclusief tijdelijke fixatie ongeacht de methodiek; inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H55) Terugzetten/ terugplaatsen tand of kies, buurelement, exclusief wortelkanaalbehandeling

Terugzetten/ terugplaatsen element exclusief pulpabehandeling, eerste element

b. Onderdeel B.

Ad H90) Voorbereiding praktijkruimte ten behoeve van chirurgische verrichtingen vallend onder onderdeel B.

Het voor chirurgie gereed maken van de praktijkruimte in verband met de vereiste steriliteit. Uitsluitend in rekening te brengen indien bijzondere maatregelen worden toegepast, vergelijkbaar met inrichting operatiekamer.

Ad H33) Hemisectie van een molaar

Inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H35) Moeizaam trekken tand of kies, met mucoperiostale opklap

Inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H40) Corrigeren van de vorm van de kaak, per kaak

Correctie processus alveolaris. Als zelfstandige verrichting, inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H41) Verwijderen van het lipbandje of tongriempje

Frenulum extirpatie. Inclusief hechten en wondtoilet.

Wortelpuntoperatie per tandwortel

Ad H42) Wortelpuntoperatie, per tandwortel, zonder afsluiting

Het verrichten van een apexresectie na een endodontische behandeling; maximaal twee apices per element in rekening te brengen; inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H43) Wortelpuntoperatie, per tandwortel, met ante of retrogradeafsluiting

Het verrichten van een apexresectie na een endodontische behandeling; maximaal twee apices per element in rekening te brengen; inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H44) Primaire antrumsluiting

Het zodanig hechten dat de randen van het slijmvlies zonder spanning aansluiten; inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H59) Behandeling kaakbreuk, per kaak

Fractuur van processus alveolaris. Als zelfstandige verrichting; inclusief hechten en wondtoilet.

Cyste-operatie

Ad H60) Marsupialisatie

Inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H65) Primaire sluiting

Inclusief hechten en wondtoilet.

Correctie van het prothesedragende deel per kaak met bijbehorende weke delen

Ad H70) Lappige fibromen, Schlotterkamm, tubercorrectie e.d., enkelzijdig per kaak

Inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H75) Lappige fibromen, Schlotterkamm, tubercorrectie e.d., dubbelzijdig per kaak

Inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H80) Alveolotomie torus, vergelijkbare praeprothetische botcorrecties, enkelzijdig per kaak

Inclusief hechten en wondtoilet.

Ad H85) Alveolotomie torus, vergelijkbare praeprothetische botcorrecties, dubbelzijdig per kaak

Inclusief hechten en wondtoilet.

XI KUNSTGEBITTEN (P)

Ad P60) Uitgebreid onderzoek naar functioneren van het bestaand kunstgebit

Bijvoorbeeld controle beethoogte, occlusie/articulatieonderzoek.

Voor eenvoudige klachtenbehandeling: zie C13.

P60 kan niet binnen drie maanden in combinatie met een nieuwe prothese in rekening worden gebracht.

Ad P65) Planmatig inslijpen van bestaand kunstgebit

Niet in rekening te brengen binnen twee maanden na plaatsing van het kunstgebit.

Ad P17) Toeslag voor beetregistratie met specifieke apparatuur

Bijvoorbeeld pijlpuntregistratie.

Ad P10) Gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars, 1-4 elementen

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing, inclusief relatiebepaling en eventuele gebogen ankers.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P15) Gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars, 5-13 elementen

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing, inclusief relatiebepaling en eventuele gebogen ankers.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P16) Toeslag voor individuele afdruk met randopbouw bij gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars

Ad P18) Toeslag voor gegoten anker bij gedeeltelijk kunstgebit van kunsthars

Inclusief eventueel inslijpen steun.

Ad P34) Frame kunstgebit, 1-4 elementen

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing, inclusief ontwerp, steunen inslijpen, individuele afdruk en relatiebepaling.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P35) Frame kunstgebit, 5-13 elementen

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing, inclusief ontwerp, steunen inslijpen, individuele afdruk en relatiebepaling.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P31) Wortelkap met stift

Bij frame- of overkappingsprothese. Bijvoorbeeld Richmondkap.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P32) Toeslag maken precisiekoppeling, per koppeling of staafhuls

Bij frame- of overkappingsprothese. Matrix en patris als één deel te berekenen.

Ad P33) Toeslag voor aanbrengen telescoopkroon met precisiekoppeling

Bij frame- of overkappingsprothese. Extra boven kroontarief.

Ad P40) Toeslag immediaatkunstgebit, kunstgebittarief verhoogd met per immediaat te vervangen element

- Exclusief extracties en opvullen;
- Inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing;
- Voor maximaal acht elementen per kaak te declareren.

Voor een immediaatkunstgebit is het maximumtarief van de betreffende prothese van toepassing (geldend vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing), verhoogd met een toeslag per immediaat te vervangen element.

Uitsluitend te berekenen als toeslag bij de prestaties P10, P15, P21, P25, P30, P34, P35, P45, P78 of P79.

Ad P45) Noodkunstgebit

Boven- of onderprothese voor de tandeloze patiënt, bedoeld als tijdelijke voorziening ter overbrugging van een langere periode voorafgaand aan het plaatsen van een definitief kunstgebit.

Het maximumtarief van een noodprothese geldt voor een boven- of onderprothese voor de edentate patiënt, bedoeld als tijdelijke voorziening. Het maximumtarief is ook van toepassing voor een immediaatprothese waarbij in een kaak meer dan acht elementen immediaat worden vervangen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

a. Volledig kunstgebit

Ad P21) Volledig kunstgebit bovenkaak

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing:

- inclusief beetbepaling zonder specifieke apparatuur;
- inclusief per kaak niet meer dan acht elementen immediaat worden vervangen;
- inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P25) Volledig kunstgebit onderkaak

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing:

- inclusief beetbepaling zonder specifieke apparatuur;

- inclusief per kaak niet meer dan acht elementen immmediaat worden vervangen;
- inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P30) Volledig kunstgebit, boven- en onderkaak

Vanaf eerste consultatie tot en met plaatsing:

- inclusief beetbepaling zonder specifieke apparatuur;
- inclusief per kaak niet meer dan acht elementen immmediaat worden vervangen;
- inclusief nazorg gedurende twee maanden na plaatsing.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Extra te berekenen bij volledig kunstgebit

Ad P36) Individuele afdruk zonder randopbouw

Per werkstuk.

Ad P14) Individuele afdruk met randopbouw

Per werkstuk.

Ad P37) Frontopstelling in aparte zitting

Het individueel opstellen van de frontelementen als extra handeling, voorafgaand aan volledige opstelling en passen in was.

Ad P27) Reoccluderen

Inslijpen van de geperste prothese in articulator vóór plaatsing.

Ad P28) Naregistratie en remounten

Terugplaatsen van de prothese in de articulator ná plaatsing en na nieuwe registratie met specifieke apparatuur (voor inslijpen na remounten: zie P65).

Ad P38) Toeslag voor bepaling verticale beethoogte met behulp van specifieke apparatuur

Bijvoorbeeld met behulp van Timmerse schroef.

Ad P39) Toeslag voor bepaling neutrale zone

Bijvoorbeeld volgens methode van Beresin&Schiesser.

Ad P41) Toeslag voor relinen van alginaatafdruk

Ad P42) Toeslag voor specifieke A-zone-bepaling

A-zone-bepaling en inkerving van gipsmodel, gevolgd door aanpassing van individuele lepel met behulp van schellakrand.

Ad P43) Toeslag voor extra beetbepaling met waswallen

Inclusief aanbrengen van lipvulling.

Overkappingskunstgebit

Ad P29) Toeslag te berekenen voor elk element bij een overkappingskunstgebit

Inclusief afprepareren, vullen en polijsten.

Ad P06) Tissue conditioning volledige kunstgebit, per kaak

Het aanbrengen van weekblijvende basismaterialen in bestaande prothese.

Ad P01) Opvullen volledig kunstgebit, indirect zonder randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P02) Opvullen volledig kunstgebit, indirect met randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P03) Opvullen volledig kunstgebit, direct zonder randopbouw, per kaak

Ad P04) Opvullen volledig kunstgebit, direct met randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P70) Opvullen overkappingskunstgebit op natuurlijke pijlers zonder staafdemontage, per kaak

Mits de pijlers onderling zijn voorzien van een stegverbinding, ongeacht het aantal pijlers.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P07) Reparatie volledig kunstgebit zonder afdruk, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P08) Reparatie volledig kunstgebit met afdruk, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P56) Tissue conditioning gedeeltelijk kunstgebit of framekunstgebit, per kaak

Het aanbrengen van weekblijvende basismaterialen in bestaande prothese.

Ad P51) Opvullen gedeeltelijk kunstgebit/framekunstgebit, indirect zonder randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P52) Opvullen gedeeltelijk kunstgebit/framekunstgebit, indirect met randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P53) Opvullen gedeeltelijk kunstgebit/framekunstgebit, direct zonder randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P54) Opvullen gedeeltelijk kunstgebit/framekunstgebit, direct met randopbouw, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P57) Reparatie gedeeltelijk kunstgebit/framekunstgebit zonder afdruk, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P58) Reparatie gedeeltelijk kunstgebit/framekunstgebit met afdruk, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P78) Uitbreiding gedeeltelijk kunstgebit met element(en) tot volledige kunstgebit inclusief afdruk, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad P79) Uitbreiding gedeeltelijk kunstgebit met element of anker inclusief afdruk, per kaak

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Nazorg

Onder prothetische nazorg wordt verstaan:

- het controleren van de pasvorm van de bestaande prothese;
- het aanpassen van de prothese;
- het zo nodig aanbrengen van tissue conditioner of het uitvoeren van een relining/rebasing (opvullen), tot twee maanden na de plaatsing, ongeacht het aantal benodigde zittingen.

Verrichtingen P01, P02, P03, P04, P06, P51, P52, P53, P54, P56 en P65 kunnen niet binnen twee maanden na plaatsing worden gedeclareerd. De zorg van deze verrichtingen valt binnen twee maanden na plaatsing onder prothetische nazorg, behalve in het geval van een immediaatprothese. Verrichting P07, P08, P57

en P58 kunnen alleen binnen twee maanden na plaatsing worden gedeclareerd indien sprake is van onzorgvuldig gebruik door de patiënt.

XII TANDVLEESBEHANDELINGEN (T)

Algemeen:

De verrichtingen en tarieven uit hoofdstuk XII zijn exclusief:

- röntgenologische verrichtingen (hoofdstuk II);
- de kostprijs van materialen ten behoeve van toepassing van regeneratietechnieken;
- de kostprijs van specifiek laboratoriumonderzoek ten behoeve van bacteriologische testen.

De tarieven zijn inclusief instructie mondhygiëne.

Onderdeel a van dit hoofdstuk betreft de in rekening te brengen verrichtingen en tarieven voor onderzoek, diagnostiek, behandeling en nazorg van patiënten met tandvleesaandoeningen (geregistreerde DPSI-score 3 of score 4) volgens bestaande protocollen; op dit onderdeel zijn algemene bepalingen van toepassing.

Onderdeel b betreft de in rekening te brengen verrichtingen en tarieven voor specifieke parodontale behandelingen, ongeacht de gemeten DPSI-score.

a. Verrichtingen bij patiënten met tandvleesaandoeningen

Verrichtingen bij patiënten met parodontale aandoeningen (DPSI-meeting: score 3 of 4). Naast de verrichtingencodes uit Onderdeel A kunnen de codes C11, C13, C22, C28 en M40 niet in rekening worden gebracht. Uitzondering hierop is C11 in combinatie met T41, T42, T43, T44, indien de nazorg wordt geboden door een andere zorgverlener en de consument het paroprotocol in deze praktijk heeft doorlopen. Tevens kunnen naast de codes T21, T22, T41 tot en met T44 en T70 tot en met 76, de codes M01, M02, M03 niet worden berekend.

Er is zodanige overlap dat deze prestaties redelijkerwijs niet in combinatie met elkaar gedeclareerd kunnen worden.

Ad T11) Onderzoek van het tandvlees met pocketstatus

Toe te passen bij patiënten met DPSI-score 3-negatief. Ongeacht het aantal zittingen.

Ad T12) Onderzoek van het tandvlees met parodontiumstatus

Toe te passen bij patiënten met DPSI-score 3-positief of score 4. Ongeacht het aantal zittingen.

Ad T21) Grondig reinigen wortel, complex, per element

Uitsluitend te berekenen, indien volgend op T11 of T12 of volgend op T60 of T61 wanneer door recidief her-initiële behandeling geïndiceerd is. Van toepassing voor behandeling van een éénwortelig element met pockets van ≥ 8 mm of een meerwortelig element met pockets van ≥ 6 mm.

Ad T22) Grondig reinigen wortel, standaard, per element

Uitsluitend te berekenen, indien volgend op T11 of T12 of volgend op T60 of T61 wanneer door recidief her-initiële behandeling geïndiceerd is. Van toepassing voor behandeling van een éénwortelig element met pockets van 4-7 mm of een meerwortelig element met pockets van 4-5 mm.

Ad T31) Herbeoordeling met pocketstatus, na initiële tandvleesbehandeling

Toe te passen na initiële behandeling van patiënten met DPSI-score 3-negatief. Ongeacht het aantal zittingen.

Ad T32) Herbeoordeling met parodontiumstatus, na initiële tandvleesbehandeling

Toe te passen na initiële behandeling van patiënten met DPSI-score 3-positief of score 4. Ongeacht aantal zittingen.

Ad T33) Uitgebreid bespreken vervolgtraject na herbeoordeling

Uitsluitend in combinatie met T31 en T32.

Ad T41) Beperkt consult parodontale nazorg Uitsluitend van toepassing na uitgevoerde initiële behandeling en herbeoordeling. Eveneens van toepassing na evaluatie van uitgevoerde parodontale chirurgie.

Ad T42) Consult parodontale nazorg

Uitsluitend van toepassing na uitgevoerde initiële behandeling en herbeoordeling. Eveneens van toepassing na evaluatie van uitgevoerde parodontale chirurgie.

Ad T43) Uitgebreid consult parodontale nazorg

Uitsluitend van toepassing na uitgevoerde initiële behandeling en herbeoordeling. Eveneens van toepassing na evaluatie van uitgevoerde parodontale chirurgie.

Ad T44) Complex consult parodontale nazorg

Uitsluitend van toepassing na uitgevoerde initiële behandeling en herbeoordeling. Eveneens van toepassing na evaluatie van uitgevoerde parodontale chirurgie.

Ad T57) Toepassing lokaal medicament

Per zitting éénmaal te declareren, ongeacht het aantal elementen. Exclusief medicamenten (te declareren als materiaal- en/of techniekkosten).

Ad T60) Evaluatieonderzoek met pocketstatus

Toe te passen na uitgevoerde parodontale behandeling, herbeoordeling en nazorg bij patiënten met DPSI-score 3-negatief, inclusief bespreking vervolgtraject.

Ad T61) Evaluatieonderzoek met parodontiumstatus

Toe te passen na uitgevoerde parodontale behandeling, herbeoordeling en nazorg bij patiënten met DPSI-score 3-positief of score 4, inclusief bespreking vervolgtraject.

Ad T70) Flapoperatie tussen 2 elementen

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie-/voorlichting mondhygiëne.

Ad T71) Flapoperatie per sextant (één zesde deel)

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie-/voorlichting mondhygiëne.

Ad T72) Flapoperatie uitgebreid per sextant (één zesde deel)

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie-/voorlichting mondhygiëne. Inclusief (eventueel) gelijktijdig uitgevoerde vestibulumverdieping. Bij ontstoken pockets, na initiële parodontale behandeling dieper dan 6 mm, in combinatie met één of meerdere onderstaande complicerende factoren:

- aanhechtingsverlies van meer dan 4 mm;
- furcatie-aandoeningen;
- onregelmatig verloop van de botrand (angulaire defecten);
- bijzondere anatomische structuur van de gingiva;
- afwijkende tandstand.

Ad T73) Directe post-operatieve zorg, kort

Bedoeld voor eerste controlezitting, circa één week na de ingreep.

Ad T74) Directe post-operatieve zorg, uitgebreid

Per zitting in rekening te brengen.

Ad T75) Post-operatief evaluatieonderzoek met parodontiumstatus

Inclusief bespreking van vervolgtraject (voor daaropvolgende parodontale nazorg zie T41 tot en met T44).

Ad T76) Tuber- of retromolaarplastiek

In combinatie met T70, T71 en T72 in hetzelfde sextant (niet voor T81 situaties).

b. Parodontologie in overige situaties (niet vallend onder onderdeel a)

Tandvlees chirurgie, niet vallend onder onderdeel a.

Ad T80) Tandvleestransplantaat

Gingivatransplantaat. Weefseltransplantaat van palatumgingiva

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Ad T81) Tuber- of retromolaarplastiek

Als zelfstandige verrichting, niet in combinatie met flapoperatie.

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Ad T82) Tandvleescorrectie, per element

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Ad T83) Tandvleescorrectie, per sextant (één zesde deel)

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Toepassen van regeneratietechniek (exclusief de kosten van aangebrachte materialen)

Ad T84) Aanbrengen regeneratiemateriaal als zelfstandige verrichting, per sextant (één zesde deel)

Ongeacht het aantal elementen per sextant. Ook van toepassing bij coronaire dan wel laterale verplaatsing van een mucogingivale lap.

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne. Exclusief de kosten van aangebrachte materialen.

Ad T85) Aanbrengen regeneratiemateriaal als niet-zelfstandige verrichting, gelijktijdig met flapoperatie in hetzelfde sextant (één zesde deel), per element

Extra te berekenen naast het tarief van flapoperatie.

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne. Exclusief de kosten van aangebrachte materialen.

Ad T86) Operatieve verwijdering van regeneratiemateriaal

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Parodontale kroonverlengingsprocedure

Ad T87) Kroonverlenging per element

Flapoperatie inclusief correctie cervicale botniveau als voorbehandeling voor latere restauratie.

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Ad T88) Kroonverlenging per sextant

Flapoperatie inclusief correctie cervicale botniveau als voorbehandeling voor latere restauratie.

Inclusief voorbereiding praktijkruimte, verdoving en instructie/voorlichting mondhygiëne.

Directe postoperatieve zorg

Ad T89) Directe post-operatieve zorg, kort

Controle wondgenezing, verwijderen van hechtingen en eventueel wondverband, inclusief instructie mondhygiëne en instructie mondhygiëne-ervangende maatregelen, het verwijderen van plaque en eventuele aanslag en het zo nodig plaatselijk desinfecteren.

Ad T90) Directe postoperatieve zorg, uitgebreid

Controle wondgenezing, verwijderen van hechtingen en eventueel wondverband, inclusief instructie mondhygiëne en instructie mondhygiëne-ervangende maatregelen, het verwijderen van plaque en eventuele aanslag en het zo nodig plaatselijk desinfecteren. Per zitting in rekening te brengen.

Diversen

Ad T91) Pocketregistratie

Het exploratief sonderen van de pocketdiepte rondom alle aanwezige tanden en kiezen en het noteren van de pockets dieper dan 4 mm.

Ad T92) Parodontiumregistratie

Pocketregistratie (zie T91) met tevens:

- meting van sondeerdiepte en/of aanhechtingsverlies en vastleggen van gegevens;
- vastleggen bloedingsneiging na sonderen;
- vastleggen mobiliteit van tanden en kiezen;
- vastleggen van furcatiegegevens;
- bespreking met de patiënt.

Ad T93) Bacteriologisch onderzoek ten behoeve van tandvleesbehandeling

Het afnemen van een gelokaliseerde parostatus en het nemen van minimaal drie plaquemonders, inclusief bespreking van de bacteriologische gegevens met de patiënt. Niet in combinatie met M32 in rekening te brengen.

De laboratoriumkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad T94) Behandeling tandvleesabces

Onderzoek, verdoving en rootplanen, inclusief instructie mondhygiëne en mondhygiëneervangende maatregelen.

Ad T95) (Draad)Spalk

Te declareren per verbinding, inclusief etsen.

Deze prestatie mag niet in rekening worden gebracht ten behoeve van het herstel en plaatsen van orthodontische retentieapparatuur, hiervoor zijn de F-codes uit de Prestatie- en tariefbeschikking orthodontische zorg aangewezen.

Ad T96) Uitgebreide voedingsanalyse

Op basis van een door de patiënt bijgehouden schriftelijk verslag over zijn eetgewoonten inclusief bespreking daarvan. Enkel te declareren als onderdeel van de parodontale behandeling.

XIII IMPLANTATEN (J)

De prestaties en maximumtarieven uit dit hoofdstuk zijn exclusief:

- röntgenologische verrichtingen;
- kostprijs implantaat en alle overige materialen die ten behoeve van de implantatie tijdelijk dan wel blijvend in de mond worden geplaatst;
- operatie donorplaats in geval van toepassing autoloog botmateriaal;
- kostprijs van tandtechnische werkzaamheden.

De prestaties en maximumtarieven uit dit hoofdstuk zijn inclusief:

- kostprijs van alle verbruiksmaterialen en instrumentarium behorend bij de implantatiesystematiek die niet tijdelijk dan wel blijvend in de mond worden geplaatst;
- verdoving.

Op dit hoofdstuk zijn algemene bepalingen van toepassing.

Ad J97 Overheadkosten implantaten

Eenmalig per implantaatbehandeling per kaak te berekenen bij de codes J20 en J27.

Ad J98) Overheadkosten pre-implantologische chirurgie

Eenmalig per implantaatbehandeling per kaak te berekenen bij de codes J09 en J12.

a. Onderzoek, diagnostiek en behandelplanning

Ad J01) Initieel onderzoek implantologie

Algemeen onderzoek, voorlichting en globale beoordeling of implantologie is geïndiceerd.

Ad J02) Verlengd onderzoek implantologie

Specifiek vervolgonderzoek, inclusief opstellen en bespreken behandelplan, inclusief aanvragen voorzieningen en overleg/rapportage verwijzende zorgaanbieder. Kan slechts eenmaal in rekening worden gebracht voor de betreffende implantaatbehandeling en niet in combinatie met prestatie J80.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J03 Proefopstelling

Ten behoeve van het plaatsen van implantaten.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J05) Implantaatpositionering op grond van CT-scan

Per implantaatbehandeling, mag naast J03 in rekening worden gebracht.

b.1 Pre-implantologische chirurgie

De maximumtarieven voor de pre-implantologische chirurgie gelden als honorering voor de implantatieplanning, het voorbereiden van de praktijkruimte en het operatief aanbrengen van autoloog bot en/of een botvervangend materiaal en eventuele membraan. De tarieven zijn inclusief de direct postoperatieve zorg, eventuele aanpassing van de aanwezige prothetische voorziening en exclusief de operatie van een eventuele donorplaats en/of materiaalkosten van niet autoloog materiaal t.b.v. de augmentatie.

Ad J09) Ophoging bodembijholte, eerste kaakhelft

Aanbrengen van autoloog bot en/of botvervangend materiaal incl. het aanbrengen van een membraan. Het betreft een zelfstandige verrichting in een aparte zitting die niet in combinatie met J20 kan worden uitgevoerd.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J10) Ophoging bodembijholte, tweede kaakhelft in dezelfde zitting

Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J09.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J11) Prepareren donorplaats

Vrijleggen van bot ten behoeve van het verkrijgen van autoloog bottransplantaat.

Deze prestatie kan uitsluitend in combinatie met J09, J10 en/of J12, J13, J15, J17 of J18 in rekening worden gebracht.

Ad J12) Kaakverbreding en/of verhoging in frontregio of eerste kaakhelft

Aanbrengen van autoloog bot en/of botvervangend materiaal incl. het aanbrengen van een membraan. Het betreft een zelfstandige verrichting in een aparte zitting die niet in combinatie met J20 of J80 kan worden uitgevoerd. Kan in combinatie met J09, J10 en/of J11 in rekening worden gebracht.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J13) Kaakverbreding en/of verhoging in tweede kaakhelft in dezelfde zitting

Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J12.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J07) Toeslag kosten boren voor eenmalig gebruik of toeslag kosten inzetstukken van een Implant Removal Set voor eenmalig gebruik

Boren kunnen tegen kostprijs, onder vermelding van het batchnummer, in rekening worden gebracht. Alleen in combinatie met de codes J11, J20, J27, J80 in rekening te brengen.

De inzetstukken van een Implant Removal Set mogen alleen in rekening worden gebracht indien ze eenmalig gebruikt kunnen worden. Alleen in combinatie met de codes J26 en J36 in rekening te brengen.

b. II Pre- en per-implantologische chirurgie: diversen

Ad J06) Vrijleggen foramen mentale

Uitsluitend t.b.v. chirurgische correctie van de uittredeplaats van de nervus mentalis, per kaakhelft. Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J20 of J80.

Ad J15) Kaakverbreding en/of verhoging per kaakhelft of in frontregio

Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J20, J27 of J80. Niet in combinatie met J12 of J13 t.b.v. dezelfde implantaatbehandeling in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J17) Aanvullende ophoging bodem bijholte

Aanvullende sinusbodemelevatie. Per kaakhelft. Uitsluitend in combinatie met J20, J27, J28 of J37 in rekening te brengen. Niet in combinatie met J09 en J10 t.b.v. dezelfde implantaatbehandeling in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J18) Ophoging bodembijholte orthograad

Sinusbodemelevatie orthograad. Aanbrengen van autoloog bot en/of botvervangend materiaal door het implantatieboorgat. Alleen in combinatie met J20, J27, J28 of J37 in rekening te brengen. Niet in combinatie met J09 en J10 t.b.v. dezelfde implantaatbehandeling in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J19) Toeslag esthetische zone

Uitsluitend t.b.v. optimale esthetiek bij implantaatgedragen kroon- en/of brugwerk in het bovenfront. Per implantaat te berekenen.

c. Implantologische chirurgie

De maximumtarieven voor de implantologische chirurgie gelden als honorering voor de implantatieplanning, het operatiekamer gereed maken van de praktijkruimte in verband met hygiëne en steriliteit en het operatief aanbrengen van het/de implanta(a)t(en) alsmede het aanbrengen van een/de healing abutment(s). De tarieven zijn inclusief de postoperatieve zorg en eventuele aanpassing van de aanwezige prothetische voorziening gedurende twee maanden na plaatsing. De tarieven zijn exclusief de kostprijs van het implantaat en abutment, de operatie van een eventuele donorplaats en/of materiaalkosten ten behoeve van een simultane augmentatie.

Ad J20) Plaatsen eerste implantaat per kaak

Hieronder wordt verstaan:

- vrij prepareren, afschuiven mucoperiost inclusief eventuele correcties processus alveolaris
- prepareren implantaatbed
- plaatsen implantaat
- controleren primaire stabiliteit
- plaatsen (healing)abutment
- terugleggen en aanpassen mucoperiost inclusief hechten.

J20 kan niet gedeclareerd worden bij implantaten in de onderkaak ten behoeve van een kunstgebit op implantaten.

De kosten van het implantaat zijn in rekening te brengen door middel van prestatie J33.

Ad J28 Plaatsen volgend implantaat

Uitsluitend in combinatie met J20 in rekening te brengen of in combinatie met J80 indien het gaat om het derde of vierde implantaat van de behandeling. de kosten van het implantaat zijn in rekening te brengen door middel van prestatie J33.

Ad J23) Plaatsen eerste Healing Abutment (wondheler)

Alleen te declareren bij twee fase techniek.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J29) Plaatsen volgende Healing Abutment

Uitsluitend in combinatie met J23 in rekening te brengen. Alleen te declareren bij twee fase techniek.

De materiaal- en techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J26) Moeizaam verwijderen implantaat

Met mucoperiostale opklap inclusief hechten en wondtoilet. Niet in rekening te brengen binnen twee maanden na plaatsing implantaat op dezelfde locatie. Voor het eenvoudig verwijderen van een implantaat kan prestatie J36 in rekening worden gebracht.

Ad J36) Verwijderen implantaat

Inclusief hechten en wondtoilet. Niet in rekening te brengen binnen twee maanden na plaatsing implantaat op dezelfde locatie.

Ad J27) Vervangen eerste implantaat

Uitsluitend in rekening te brengen voor de vervanging van het eerste implantaat in dezelfde zitting. Voor het vervangen van het volgende implantaat in dezelfde zitting geldt prestatie J37.

De kosten van het implantaat zijn in rekening te brengen door middel van prestatie J33.

Ad J37) Vervangen volgend implantaat

Uitsluitend in combinatie met J27 in rekening te brengen. Inclusief onderzoek, planning, operatie en nazorg. Niet in rekening te brengen binnen twee maanden na plaatsing implantaat op dezelfde locatie.

De kosten van het implantaat zijn in rekening te brengen door middel van prestatie J33.

d. Diversen

Ad J08) Aanbrengen botvervangers in extractie wond

Granulaat of ander allogeen materiaal, te plaatsen in extractie-alveole om resorptie tegen te gaan. De J08 mag niet in combinatie met J12, J13 en J15 in rekening worden gebracht.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J30) Bindweefseltransplantaat per donorplaats

Bindweefseltransplantaat uit palatum.

Ad J32) Verwijderen gefractureerde abutment/occlusale schroef

Inclusief vervanging en herplaatsing met zo nodig tappen schroefdraad. Niet in rekening te brengen binnen twee maanden na plaatsing.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J33) Kosten implantaat

Uitsluitend in rekening te brengen bij de prestaties J20, J28, J27, J37 en J80.

Ad J34) Bepaling stabiliteit implantaat middels ISQ-meting

De ISQ-meting mag één keer per implantaatbehandeling in rekening worden gebracht. Uitsluitend in combinatie met J20 en J27 in rekening te brengen.

e. Mesostructuur

Vervaardigen van retentiestructuur op implantaten t.b.v. de prothetische vervolgbehandeling. De prestaties J40 tot en met J43 zijn uitsluitend te berekenen ten behoeve van nieuwe prothesen en bij de omvorming van conventionele prothesen. Deze prestaties mogen niet berekend worden indien sprake is van vervanging of reparatie van retentiestructuur.

Ad J40) Twee magneten/drukknoppen

Inclusief het aanbrengen van abutments.

Ad J41) Elke volgende magneet, drukknop

In dezelfde constructie.

Ad J42) Staaf tussen twee implantaten in dezelfde kaak

Tarief voor de gehele constructie, inclusief het aanbrengen van abutments.

Ad J43) Elke volgende staaf tussen implantaten in dezelfde kaak

In dezelfde kaak, volgend op J42.

Ad J44) Plaatsen opbouw ten behoeve van implantaatkroon

Bedoeld als opbouw t.b.v. kroon- en brugwerk.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht. De kosten van healing abutments zijn niet in rekening te brengen bij de J44.

f. Prothetische behandeling na implantaten

Ad J50) Gelijktijdig plaatsen volledig kunstgebit en klikgebit

Vervaardiging van een prothese op een mesostructuur met gelijktijdige vervaardiging van een niet implantaatgedragen prothese op de andere kaak. Dit tarief kan ook worden berekend in het geval van een vervangingsprothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J51) Onder- klikgebit

Vervaardiging van uitsluitend een onderprothese op een mesostructuur. Dit tarief kan ook worden berekend in het geval van een vervangingsprothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J52) Boven- klikgebit

Vervaardiging van uitsluitend een bovenprothese op een mesostructuur. Dit tarief kan ook worden berekend in het geval van een vervangingsprothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J53) Omvorming klikgebit

Omvorming van een bestaande prothese tot prothese op drukknoppen/magneten. Bedoeld als definitieve voorziening. Exclusief mesostructuur.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J54) Omvorming klikgebit bij staven tussen twee implantaten

Omvorming van een bestaande prothese tot prothese op staafhulsconstructie. Bedoeld als definitieve voorziening. Exclusief mesostructuur.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J55) Omvorming klikgebit bij staven tussen drie of vier implantaten

Omvorming van een bestaande prothese tot prothese op staafhulsconstructie. Bedoeld als definitieve voorziening. Exclusief mesostructuur.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J56) Omvorming klikgebit bij staven tussen meer dan vier implantaten

Omvorming van bestaande prothese tot prothese op staafhulsconstructie. Bedoeld als definitieve voorziening. Exclusief mesostructuur.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J57) Toeslag vervangings- klikgebit op bestaande stegconstructie tussen twee implantaten

Vervaardiging prothese op bestaande staafhulsconstructie. Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J50, J51 of J52.

Ad J58) Toeslag vervangings- klikgebit op bestaande stegconstructie tussen drie of vier implantaten

Vervaardiging prothese op bestaande staafhulsconstructie. Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J50, J51 of J52.

Ad J59) Toeslag vervangings- klikgebit op bestaande stegconstructie tussen meer dan vier implantaten

Vervaardiging prothese op bestaande staafhulsconstructie. Uitsluitend in rekening te brengen in combinatie met J50, J51 of J52.

g. Nazorg implantologie

Standaard consulten nazorg worden gedeclareerd als code verrichting C11 en bij klachten als C13. Niet te declareren binnen twee maanden na plaatsing van mesostructuur.

Ad J60) Specifiek consult nazorg implantologie

Periodieke controle met specifieke implantaatgebonden verrichtingen.

Ad J61) Uitgebreid consult nazorg implantologie

Periodieke controle met demontage van de mesostructuur.

h. Prothetische nazorg

Standaard consulten nazorg worden gedeclareerd als prestatie C11 en bij klachten als C13. Niet te declareren binnen twee maanden na plaatsing van de prothese.

Ad J70) Opvullen zonder staafdemontage

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips, magneten of matrices van drukknoppen. Ongeacht het aantal implantaten per kaak. Niet in combinatie met J74, J75, J76 en J77 in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J71) Opvullen met staafdemontage op twee implantaten

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips. Niet in combinatie met J74, J75, J76 en J77 in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J72) Opvullen met staafdemontage op drie of vier implantaten

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips. Niet in combinatie met J74, J75, J76 en J77 in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J73) Opvullen met staafdemontage op meer dan vier implantaten

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips. Niet in combinatie met J74, J75, J76 en J77 in rekening te brengen.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J74) Reparatie zonder staafdemontage

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips, magneten of matrices van drukknoppen. Ongeacht het aantal implantaten per kaak. Niet in combinatie met J70, J71, J72 en J73 in rekening te brengen. Inclusief nazorg en aanpassing van bestaande prothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J75) Reparatie met staafdemontage op twee implantaten

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips. Ongeacht het aantal implanten per kaak. Niet in combinatie met J70, J71, J72 en J73 in rekening te brengen. Inclusief nazorg en aanpassing van bestaande prothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J76) Reparatie met staafdemontage op drie of vier implantaten

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips. Ongeacht het aantal implanten per kaak. Niet in combinatie met J70, J71, J72 en J73 in rekening te brengen. Inclusief nazorg en aanpassing van de bestaande prothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J77) Reparatie met staafdemontage op meer dan vier implantaten

Inclusief eventuele reparatie of vervanging van clips. Ongeacht het aantal implanten per kaak. Niet in combinatie met J70, J71, J72 en J73 in rekening te brengen. Inclusief nazorg en aanpassing van bestaande prothese.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J78) Verwijderen én vervangen drukknop

Het verwijderen en vervangen van een drukknop (abutment).

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad J79) Verwijderen én vervangen steg

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

i. Ketenzorg implantologie

Ad J80) Twee implantaten in de onderkaak voor een implantaatgedragen kunstgebit

Onder deze prestatie wordt verstaan: het gehele behandeltraject opgebouwd uit diagnostiek, indicatiestelling en het plaatsen van twee implantaten in de onderkaak, inclusief twee maanden nazorg. Voor het initieel onderzoek kan code J01 in rekening worden gebracht.

De kosten van de implantaten zijn in rekening te brengen door middel van prestatie J33.

XIV UURTARIEVEN (U)

Ad U25) Tijdtarief tandheeskundige hulp aan patiënten die behandeld worden in de Wlz-instelling in eenheden van vijf minuten

Dit tijdtarief betreft de behandeling in het kader van de tandheeskundige zorg als omschreven bij of krachtens Wlz, voor zover die geleverd wordt aan patiënten die verblijven en behandeld worden in instellingen die zijn toegelaten voor de functies behandeling en verblijf als omschreven in het Besluit zorgaanspraken Wlz. Het gaat om behandeling binnen de muren van de Wlz-instelling. Dit tijdtarief betreft een tarief per werkbare vijf minuten. Bij werkbare tijd gaat het om totale patiëntgebonden tijd.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad U35) Tijdtarief tandheekkundige hulp aan patiënten die verblijven in de Wlz-instelling en behandeld worden in de eigen praktijk van de zorgaanbieder in eenheden van vijf minuten

Dit tijdtarief betreft de behandeling in het kader van de tandheekkundige zorg als omschreven bij of krachtens Wlz, voor zover die geleverd wordt aan patiënten die verblijven en behandeld worden in instellingen die zijn toegelaten voor de functies behandeling en verblijf als omschreven in het Besluit zorgaanpak Wlz. Het gaat om behandeling buiten de Wlz-instelling in de eigen praktijk van de zorgaanbieder. Dit tijdtarief betreft een tarief per 1/12 deel stoeluur, met andere woorden per vijf minuten. Bij stoeluren gaat het om direct patiëntgebonden tijd.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad U05) Tijdtarief begeleiding moeilijk behandelbare patiënten in eenheden van vijf minuten

Dit tijdtarief betreft de behandeling in het kader van de mondzorg van bijzondere zorggroepen, bijvoorbeeld met een verstandelijke en/of lichamelijke handicap of extreem angstige patiënten waarbij de behandelingsduur langer is dan doorgaans bij reguliere patiënten het geval is. Dit tijdtarief betreft ook die verzekerden die volgens het Besluit zorgverzekering in aanmerking komen voor hulp in het kader van artikel 2.7 Bz lid 1 sub b en sub c. Dit tijdtarief betreft een tarief per 1/12 deel stoeluur, met andere woorden per vijf minuten. Bij stoeluren gaat het om direct patiëntgebonden tijd.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad U20) Second opinion verricht door de Stichting TIP

Second opinion verricht door de Stichting TIP. Dit maximumtarief kent als onderbouwing een opsplitsing in een uurtarief en extra kosten TIP-tandarts plus overheadkosten Stichting TIP.

XV ABONNEMENTEN (Z)

Ad Z10) Abonnement categorie A

Per maand.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad Z20) Abonnement categorie B

Per maand.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad Z30) Abonnement categorie C

Per maand.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad Z40) Abonnement categorie D

Per maand.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad Z50) Abonnement categorie E

Per maand.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Ad Z60) Abonnement categorie F

Per maand.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen afzonderlijk in rekening te worden gebracht.

Definitie van de abonnementscategorieën A tot en met F

Abonnementstarieven zijn mogelijk, mits tussen de zorgaanbieder en de patiënt een overeenkomst is gesloten om het abonnementsysteem te hanteren in plaats van het verrichtingsysteem.

Het abonnement omvat de volledige tandheelkundige hulp gedurende een bepaalde periode om de patiënt in een stabiele tandheelkundige toestand te houden, met uitzondering van toeslag avond-, nacht-, en weekendbehandeling en toeslag huisbezoek (C80, C85, C86, C87).

Tevens vallen buiten het abonnement:

- techniekkosten;
- de hulp die door een andere zorgaanbieder wordt geleverd, bijvoorbeeld na verwijzing of bij spoedhulp;
- de behandelingen die noodzakelijk zijn om de patiënt in een stabiele, tandheelkundige situatie te brengen en die in overleg al dan niet zijn uitgevoerd.

De categorie waarin een patiënt wordt ingedeeld, is ten aanzien van categorieën A tot en met E afhankelijk van het totaal aantal abonnementspunten dat op deze patiënt van toepassing is.

Schematisch:

totaal aantal abonnementspunten	Categorie
≤ 10	A
11 – 50	B
51 – 90	C
91 – 140	D
≥ 141	E

Categorie F staat voor de tandeloze (edentate) patiënt.

Het aantal abonnementspunten van de patiënt wordt als volgt geteld.

I. Onderzoek, diagnostiek en behandelplanning

In het wortelkanaalbehandeling consult, E01, wordt een score volgens de Dutch Endodontic Treatment Index (de DETI-score) vastgesteld en het behandelplan aan de hand daarvan besproken. Het uitgebreid wortelkanaalbehandeling consult (E02) wordt in rekening gebracht wanneer op grond van de DETI-score (DETI-score B) de Classificatielijst Endodontische Behandeling wordt ingevuld. Naast de bij het wortelkanaalbehandeling consult genoemde punten omvat het uitgebreid wortelkanaalbehandeling consult in voorkomende gevallen ook het schrijven van een verwijsbrief.

DETI-score

Ten behoeve van de diagnostiek van wortelkanaalbehandelingen wordt een DETI-score gedaan. Het doel van deze score is om, voorafgaand aan de endodontische behandeling, aan de hand van een aantal objectieve criteria een onderscheid te maken tussen een ongecompliceerde en een gecompliceerde wortelkanaalbehandeling.

Score A: Geen van de complicerende factoren is aanwezig

Score B: Eén of meer van deze complicerende factoren is van toepassing

Wanneer één of meer van deze complicerende factoren van toepassing is dient de Classificatielijst Endodontische Behandeling te worden ingevuld.

Classificatielijst Endodontische Behandeling

Er volgt, aan de hand van het aantal gescoorde punten, een indeling in Klasse I (14-18 punten), Klasse II (19-24 punten) of Klasse III (meer dan 24 punten).

Klasse I betreft de ongecompliceerde wortelkanaalbehandeling. Hiervoor geldt hetzelfde maximumtarief als bij DETI-score A.

Klasse II en III betreffen de compliceerde wortelkanaalbehandelingen

II. Eindtermen

Na voltooiing van de wortelkanaalbehandeling dient deze aan de volgende eindtermen te voldoen:

Het wortelkanaal dient door preparatie, met behoud van voldoende tandweefsel, dusdanig te worden vormgegeven dat de ontstane ruimte volledig kan worden gereinigd en hermetisch kan worden afgesloten met een wortelkanaalvulling.

Bij röntgenologische controle van het eindresultaat dient de geprepareerde ruimte volledig te zijn gevuld behalve het gedeelte dat eventueel ruimte moet bieden aan de (stift-) opbouw.

III. Declaratieprocedure

Bij een Klasse II of III wortelkanaalbehandeling kunnen naast het maximumtarief van de wortelkanaalbehandeling in rekening worden gebracht:

- de daarvoor geldende toeslagen uit hoofdstuk E (prestaties E51 tot en met E57);

- de daartoe geëigende codes bij een voorbehandeling bij isolatie door middel van rubberdam;
- de geëigende codes uit hoofdstuk XII wanneer parodontale voorbehandeling nodig is wegens endo-parodontale problematiek.

Handleiding bij het vaststellen van de moeilijkheidsgraad van een wortelkanaalbehandeling

Om de moeilijkheidsgraad van een wortelkanaalbehandeling vast te stellen is er een lijst met een uitgebreid aantal objectieve criteria opgesteld, de 'Classificatie Endodontische Behandeling'.

Omdat het niet noodzakelijk is om voor elke wortelkanaalbehandeling deze uitgebreide screening uit te voeren is er een simpele, korte index gemaakt, de 'Dutch Endodontic Treatment Index'. Met deze DETI-score kan onderscheid gemaakt worden tussen een ongecompliceerde (DETI-score A) en een (mogelijk) gecompliceerde (DETI-score B) wortelkanaalbehandeling.

Indien geen van de onderstaande criteria van toepassing is kunt u de wortelkanaalbehandeling als ongecompliceerd aanmerken (DETI-score A). Wanneer u één of meer criteria kunt aankruisen, dan is er een kans dat zich complicaties kunnen voordoen bij het uitvoeren van de wortelkanaalbehandeling (DETI-score B). Daarom wordt in dat geval de 'Classificatie Endodontische Behandeling' ingevuld om de moeilijkheidsgraad vast te stellen en te overwegen de behandeling zelf uit te voeren of de patiënt te verwijzen.

DETI -score ('Dutch Endodontic Treatment Index')

JA

Fysieke beperkingen/ coöperatie patiënt matig tot slecht

Diagnose moeilijk te stellen

Premolaar > twee kanalen

Molaar > drie kanalen/ derde molaar

Kanaalsplitsing in middelste/ apicaal derde deel

Matige tot sterke rotatie en/of inclinatie element (> 10°)

Afwijkende kroon- en/of wortelmorfologie/
lengte wortel $\geq$ 30 mm

Voorbehandeling nodig bij isolatie m.b.v. rubberdam

Kroon, opbouw en/of wortelstift aanwezig

Matige tot sterke kanaalkrommingen (> 10°)

Obstructies, resorpties, calcificaties, perforaties en/of open apices

Element eerder endodontisch behandeld

Endo-paro problematiek

Trauma in anamnese

Geen van bovenstaande criteria DETI- score A
is van toepassing

Start wortelkanaalbehandeling

Eén of meer van bovenstaande DETI- score B
criteria is van toepassing

Stel moeilijkheidsgraad vast
door middel van Classificatie

Classificatie Endodontische Behandeling

criteria	1 punt per item gemiddeld risico	2 punten per item bovengemiddeld risico	5 punten per item groot risico
A. Patiëntgebonden factoren			
1. Mondopening en fysieke beperkingen	☐ Normale mondopening (≥ 35 mm)	☐ Beperkte mondopening (25-35 mm) ☐ Moeilijkheden om film vast te houden	☐ Zeer beperkte mondopening (≤ 25 mm) ☐ Beperking om achterover in de stoel te kunnen liggen
2. Röntgenologische problemen	☐ Normale condities	☐ Sterke buaktellax ☐ Smal of vlak palatum/ ondiepe mondboten	☐ Moeilijk om een goed beeld te krijgen door gesuperponeerde anatomische structuren
3. Diagnose	☐ Duidelijke symptomen en klinische bevindingen: diagnose levert geen problemen op	☐ Differentiële diagnose van toepassing bij duidelijke symptomen en klinische bevindingen	☐ Complexe symptomen en tegenstrijdige of onduidelijke klinische bevindingen: diagnose is moeilijk te stellen
B. Elementgebonden factoren			
4. Positie in tandboog	☐ Front en premolaren	☐ 1 st of 2 ^{de} molaar	☐ 3 ^{de} molaar
5. Inclinalie en rotatie element	☐ Geen/geringe inclinalie ($\leq 10^\circ$) ☐ Geen/geringe rotatie ($\leq 10^\circ$)	☐ Matige inclinalie (10-30°) ☐ Matige rotatie (10-30°)	☐ Extreme inclinalie ($\geq 30^\circ$) ☐ Extreme rotatie ($\geq 30^\circ$)
6. Morfologische afwijkingen kroon, isolatie element	☐ Normale, oorspronkelijke kroonmorfologie ☐ Geen voorbehandeling vereist voor isolatie	☐ Tawodoel/ microdoelie ☐ Eenvoudige voorbehandeling vereist voor isolatie	☐ <i>Dubbelkronendens in derde*</i> ☐ Uitgebreide voorbehandeling vereist voor isolatie
7. Toegankelijkheid wortelkanaalstelsel	☐ Normale toegankelijkheid	☐ Discrepancie langtas wortel en kroon ☐ Amalgamopbouw zonder wortelstift in palpatamer	☐ Gegoten, porseleinen of goud-porseleinen restoratie ☐ Compositopbouw in palpatamer ☐ <i>Wortelstift/ gegoten stiftopbouw*</i>
8. Wortel- en kanaalmorfologie	☐ I-vormige kanaalvorm ☐ Geen of geringe kanaalkromming ($< 10^\circ$) ☐ Frontelement of premolaar met 1 kanaal	☐ J-vormige kanaalvorm ☐ Matige kanaalkromming (10-30°) ☐ Frontelement of premolaar met 2 kanalen ☐ Molaar met ≤ 3 kanalen ☐ Kanaalbehandeling reeds gestart, maar niet voltooid, door vorige behandelbaar	☐ C- of S-vormige kanaalvorm ☐ Extreme kanaalkromming ($\geq 30^\circ$) ☐ Prem met 3 kanalen ☐ Molaar met > 3 kanalen ☐ Kanaalsplitsing in middelste of apicaal derde deel ☐ Zeer lange wortel (≥ 30 mm)
9. Morfologie apex	☐ Gesloten (=volgroeide) apex		☐ Open apex (onvolgroeide apex/apexresectie zonder retrograde afsluiting)
10. Kanaalcaraktaristiek	☐ Goed zichtbare kanalen	☐ Palpatamer/kanalen zichtbaar maar aanzienlijk vervaerd ☐ Palpateren	☐ Bijna geheel of gedeeltelijk onzichtbaar kanaalverloop ☐ <i>Kanalen niet zichtbaar*</i>
11. Resorpties		☐ Interne resorptie zonder perforatie ☐ Apicale resorptie	☐ <i>Interne resorptie met perforatie*</i> ☐ <i>Externe resorptie met* of zonder perforatie</i> ☐ <i>Algebroken instrument*</i> ☐ <i>Leiding*</i> ☐ <i>Apicale transporties*</i> ☐ <i>Perforaties onder botniveau*</i>
12. Intragene incidenten		☐ Perforaties boven botniveau	
C. Additionele Factoren			
13. Revisie van eerder voltooide kanaalbehandeling			☐ Revisie van eerder voltooide kanaalbehandeling ☐ <i>Zilverstiftsectie*</i>
14. Trauma in anamnese	☐ Ongecompliceerde kroonfractuur ☐ Wortelfractuur in apicaal derde deel ☐ Contusie	☐ Gecompliceerde kroon (-wortel) fractuur van element met volgroeide apex ☐ Wortelfractuur in middelste derde deel ☐ Subluxatie/fractuur processus alveolaris	☐ Gecompliceerde kroon (-wortel) fractuur van element met onvolgroeide apex ☐ Wortelfractuur in cervicaal derde deel ☐ <i>Andere luxaties/avulsies</i>
15. Endo-pero lesie			☐ <i>Mobiliteit/ pocket/ hemorragie / dehiscentie</i> ☐ <i>Furcalieprobleematiek</i> ☐ <i>Wortelresectie / hemisectie uitgevoerd of noodzakelijk</i>
Subtotaal	☐ x 1 =	☐ x 2 =	☐ x 5 =
*Deze criteria vallen automatisch in Klasse III		Totaal: →	☐ 14-18 punten Klasse I ☐ 19-24 punten Klasse II ☐ >24 punten Klasse III

ALGEMENE BEPALINGEN BIJ HOOFDSTUK IX KAAKGEWRIJHTBEHANDELINGEN

(G)

ONDERDEEL a (CRANIO-MANDIBULAIRE DYSFUNCTIE)

Eenvoudig onderzoek

Het eenvoudig diagnostisch onderzoek kan worden gedeclareerd als code verrichting C11 of C13.

Uitgebreid onderzoek

Uitgebreid onderzoek verricht de zorgaanbieder aan de hand van functieonderzoek in die gevallen waarin een eenvoudig diagnostisch onderzoek niet tot een verantwoorde diagnose leidt. Indien nodig wordt het functieonderzoek aangevuld met röntgenonderzoek.

1. Uitgebreid functieonderzoek (UFO)

1.1 Onder uitgebreid functieonderzoek wordt verstaan:

- het registreren van de klacht;
- het afnemen van een uitgebreide medische, dentale en psychosociale anamnese;
- het doen van bewegingsonderzoek;
- het schriftelijk vastleggen van de bevindingen;
- het formuleren van een werkdiagnose.

1.2 Onder bewegingsonderzoek wordt verstaan het meten van de maximale bewegingsuitslagen, het rapporteren van pijn (van gewricht of spier), het rapporteren van gewrichtsgeluiden (knappen en/of crepitatie), orthopedische testen, palpatie kauwspier en kaakgewricht en onderzoek van occlusie en articulatie.

1.3 In het maximumtarief voor het uitgebreid functieonderzoek is tevens begrepen het geven van uitleg over de mogelijke afwijking aan de patiënt, het geven van adviezen aangaande parafunctionies en gewoonten, alsmede (indien van toepassing) initiële instructie spieroefeningen en/of initieel correctief inslijpen.

2. Röntgenonderzoek

Het röntgenonderzoek kan in alle gevallen, indien van toepassing, als afzonderlijke verrichting worden gedeclareerd volgens de tarieven uit hoofdstuk II. In de tarieven van röntgenonderzoek zijn alle kosten begrepen.

Gedocumenteerde verwijzing gnathologie (kaakgewrichtsbehandeling)

1. Hieronder wordt verstaan het schriftelijk verwijzen van de patiënt, indien er sprake is van problemen die een multidisciplinaire en/of gedifferentieerde aanpak noodzakelijk maken, met verstrekking van uitvoerige informatie/documentatie over de aard van de klacht, het uitgevoerd onderzoek en de bevindingen.
2. Het maximumtarief kan uitsluitend gedeclareerd worden, indien daaraan voorafgaand het uitgebreid functieonderzoek heeft plaatsgevonden.

Therapie na uitgebreid functieonderzoek

Instructie spieroefeningen

1. Onder instructie spieroefeningen wordt verstaan:
  - het demonstreren en oefenen van de juiste openings- en sluitingsbeweging;
  - het aangeven van methoden om de juiste beweging aan te leren;
  - het afgeven van een op schrift gestelde instructie aan de patiënt;
  - het controleren van het resultaat.
2. Het maximumtarief voor instructie spieroefeningen kan uitsluitend gedeclareerd worden indien voorafgaand het uitgebreid functieonderzoek heeft plaatsgevonden én indien het een zelfstandige verrichting betreft die in een aparte zitting plaatsvindt.
3. Het maximumtarief geldt per zitting. In een periode van vier aaneengesloten maanden kunnen maximaal drie zittingen in rekening worden gebracht.

Occlusale spalk, repositiespalk

1. In het maximumtarief van de occlusale spalk, respectievelijk repositiespalk is begrepen: het maken van afdrukken, de registratie, ongeacht de methode, en het plaatsen van de spalk, inclusief kleine correcties en het geven van bijbehorende instructie omtrent het gebruik.
2. Het maximumtarief kan uitsluitend gedeclareerd worden indien uitgebreid functieonderzoek heeft plaatsgevonden. (Indien een occlusale opbeetplaat wordt vervaardigd zonder voorafgaand uitgebreid functieonderzoek, is het maximumtarief voor occlusale opbeetplaat (G69) van toepassing.)
3. In het maximumtarief voor controlebezoek spalk (G64) is de eenvoudige aanpassing van de spalk begrepen, alsmede het geven van bijbehorende instructie omtrent het gebruik. In een periode van zes aaneengesloten weken kunnen maximaal vier controlebezoeken in rekening worden gebracht.

Indirect planmatig inslijpen

1. In het maximumtarief voor indirect planmatig inslijpen is begrepen: het maken van afdrukken, de registratie van de gewenste occlusale verhoudingen – ongeacht de methode –, het plaatsen van de modellen in een articulator, het maken van een op schrift gesteld inslijpplan alsmede het uitvoeren van de inslijpprocedure, ongeacht het aantal zittingen waarin een en ander plaatsvindt.
2. Het maximumtarief voor indirect planmatig inslijpen kan uitsluitend gedeclareerd worden indien voorafgaand het uitgebreid functieonderzoek heeft plaatsgevonden.
3. Direct correctief inslijpen in dezelfde zitting waarin het uitgebreid functieonderzoek plaatsvindt, kan niet afzonderlijk in rekening worden gebracht, maar is begrepen in het maximumtarief voor het uitgebreid onderzoek.
4. Voor correctief inslijpen, zonder voorafgaande modelanalyse en zonder op schrift gesteld inslijpplan, is het maximumtarief voor code G64 van toepassing.

Biofeedbacktherapie en behandeling triggerpoint

1. Het maximumtarief voor biofeedbacktherapie en/of behandeling triggerpoint kan uitsluitend gedeclareerd worden indien voorafgaand uitgebreid functieonderzoek heeft plaatsgevonden.

Occlusale opbeetplaat

1. Hieronder wordt verstaan: de vervaardiging en plaatsing van een occlusale plaat van kunsthars – zonder dat voorafgaand uitgebreid functieonderzoek heeft plaatsgevonden – met als doel: het voorkómen van schadelijke effecten die kunnen optreden als gevolg van parafunctionele activiteit en/of bepaalde gewoonten (bijvoorbeeld: bruxeren, knarsen, klemmen).
2. In het maximumtarief voor de occlusale opbeetplaat is begrepen: het maken van afdrukken, de registratie – ongeacht de methode – en het plaatsen van de opbeetplaat, inclusief kleine correcties en het geven van bijbehorende instructie omtrent het gebruik.
3. Eventuele controlebezoeken – al dan niet met kleine correcties, uit te voeren aan de opbeetplaat – kunnen worden gedeclareerd als G64.

ONDERDEEL c

Snurk- en slaapstoornisbeugel (Mandibulair Repositie Apparaat, MRA)

1. Onder een Mandibulair Repositie Apparaat (MRA) wordt verstaan: Een apparaat waarmee de onderkaak gedwongen van positie verandert met als doel de bovenste luchtwegen te verruimen en/of snurken te beperken.

2. In het maximumtarief voor het MRA (code G71) is inbegrepen:

- het maken van afdrukken;
- de registratie (ongeacht de methode);
- het plaatsen van het apparaat, inclusief het aanbrengen van kleine correcties en het geven van bijbehorende instructies omtrent het gebruik;
- nazorg gedurende twee maanden na plaatsing van het MRA.

De techniekkosten voor het MRA mogen apart in rekening worden gebracht.

3. In het maximumtarief voor het MRA zijn consultatie en diagnostiek (inclusief eventuele röntgenfoto's) niet inbegrepen. Dit kan apart in rekening worden gebracht met de prestatiebeschrijvingen uit hoofdstuk I Consultatie en diagnostiek (C) en hoofdstuk II Röntgendiagnostiek (X).

4. Controlebezoeken, al dan niet met kleine correcties aan het MRA of andere kleine verrichtingen, kunnen vanaf twee maanden na plaatsing in rekening worden gebracht (code G72).

5. Voor een consult naar aanleiding van een klacht kunnen de prestatiebeschrijvingen uit hoofdstuk I Consultatie en diagnostiek (C) apart in rekening worden gebracht.

6. In het geval het MRA gemaakt wordt vanwege OSAS (Obstructief Slaap Apneu Syndroom) zal multidisciplinaire diagnostiek tot de indicatie MRA-behandeling hebben geleid. Voor de keuze van een type MRA kan het noodzakelijk zijn om aanvullend onderzoek te doen. Dit aanvullend onderzoek kan apart in rekening worden gebracht met behulp van de prestatiebeschrijvingen uit onderdeel B van hoofdstuk I Consultatie en diagnostiek (C).

7. In het geval er voor het repareren van het MRA (code G73) opnieuw moet worden geregistreerd, is het vervaardigen en declareren van een nieuwe MRA mogelijk (code G71 plus techniekkosten).

ALGEMENE BEPALINGEN BIJ HOOFDSTUK XII TANDVLEESBEHANDELINGEN (T)

Algemeen

De verrichtingen en tarieven uit hoofdstuk XII (tandvleesbehandelingen), zijn exclusief:

- röntgenologische verrichtingen (hoofdstuk II);
- de kostprijs van materialen ten behoeve van toepassing van regeneratietechnieken;
- de kostprijs van specifiek laboratoriumonderzoek ten behoeve van bacteriologische testen en inclusief instructie mondhygiëne.

Onderdeel a van dit hoofdstuk betreft de in rekening te brengen verrichtingen en tarieven voor onderzoek, diagnostiek, behandeling en nazorg van patiënten met parodontale aandoeningen (geregistreerde DPSI-score 3 en 4) volgens bestaande protocollen; op dit onderdeel zijn de Algemene Bepalingen van toepassing.

Onderdeel b betreft de in rekening te brengen verrichtingen en tarieven voor specifieke parodontale behandelingen, ongeacht de gemeten DPSI-score.

ONDERDEEL a

Verrichtingen bij patiënten met parodontale aandoeningen (DPSI-screening: score 3 of 4). Naast verrichtingencodes uit onderdeel A kunnen de codes C11, C13, C22, C28 en M40 niet in rekening worden gebracht. De reden hiervoor zit in de overlap in zorg/diagnostiek horend bij deze verrichtingen. Uitzondering hierop is C11 in combinatie met T41, T42, T43, T44, indien de nazorg wordt geboden door een andere zorgverlener en de consument het paroprotocol in deze praktijk heeft doorlopen. Tevens kunnen naast de verrichtingen, genoemd in de paragrafen 2, 4 en 6 van dit onderdeel, de codes M01, M02, M03 niet worden berekend.

1. Onderzoek, diagnostiek en behandelingsplanning

Parodontaal onderzoek met pocketstatus (T11)

1. Het maximumtarief voor parodontaal onderzoek met pocketstatus kan uitsluitend gedeclareerd worden indien tijdens voorafgaand screeningsonderzoek een DPSI-score 3-negatief is vastgesteld, en geldt ongeacht het aantal benodigde zittingen.

2. Onder parodontaal onderzoek met pocketstatus wordt verstaan:

- het afnemen van een tandheelkundige, medisch en psychosociale anamnese;
- het exploratief sonderen van de pocketdiepte rondom alle aanwezige elementen via zespuntsmeting en het noteren van de pockets met een diepte van 4 mm of meer;
- het noteren van de locaties met bloeding na sonderen;
- het vaststellen van het niveau van mondhygiënische zelfzorg van de patiënt;
- het stellen van de diagnose en het inschatten van de prognose per element;
- het opstellen van een parodontaal behandelingsplan;
- het bespreken van de bevindingen en het behandelingsplan met de patiënt.

3. In het maximumtarief voor parodontaal onderzoek is begrepen het verstrekken van algemene informatie aan de patiënt, alsmede het bespreken van het belang van mondhygiënische zelfzorg, en het zo nodig overleg voeren met of verwijzen naar een zorgaanbieder zijnde tandarts, mondhygiënist, tandprotheticus, huisarts, specialist of instelling voor bijzondere tandheelkunde.

Parodontaal onderzoek met parodontiumstatus (T12)

1. Het maximumtarief voor parodontaal onderzoek met parodontiumstatus kan uitsluitend gedeclareerd worden, indien tijdens voorafgaand screeningsonderzoek een DPSI-score 3-positief of score 4 is vastgesteld en geldt ongeacht het aantal benodigde zittingen.

2. Onder parodontaal onderzoek met parodontiumstatus wordt verstaan:

Alle verrichtingen, opgesomd en genoemd onder 'parodontaal onderzoek met pocketstatus' (zie hierboven onder A. 2 en 3) met als extra uit te voeren handelingen:

- het meten en vastleggen van gegevens over recessies en furcatieproblemen;
- het meten en vastleggen van gegevens over mobiliteit van de elementen.

2. Initiële parodontale behandeling (T21, T22)

1. Het maximumtarief voor initiële parodontale behandeling (T21 en T22) kan uitsluitend in rekening worden gebracht na uitgevoerd parodontaal onderzoek met pocketstatus of parodontiumstatus bij patiënten met gemeten en geregistreerde DPSI-score 3 of 4.

2. Bij initiële parodontale behandeling kan maximaal tweemaal per drie elementen verdoving (A10) in rekening worden gebracht.

3. Onder initiële parodontale behandeling wordt verstaan:

- kleurtest;
- plaque-index;
- het verwijderen van alle aanwezige supra- en subgingivale plaque en tandsteen;
- rootplaning;
- het polijsten van de elementen;
- het begeleiden tot het moment dat de herbeoordeling kan plaatsvinden;
- het geven van instructie mondhygiëne en voorlichting over mondhygiëne.

4. Het maximumtarief T21 is uitsluitend van toepassing voor initiële parodontale behandeling van een éénwortelig element met pockets van ≥ 8 mm of een meerwortelig element met pockets van ≥ 6 . Het maximumtarief T22 is uitsluitend van toepassing voor initiële parodontale behandeling van een éénwortelig element met pockets van 4-7 mm of een meerwortelig element met pockets van 4-5 mm.

3. Herbeoordeling en behandelingsplanning (T31, T32, T33)

1. Het maximumtarief voor herbeoordeling met pocketstatus (T31) is van toepassing bij patiënten met vooraf gemeten DPSI-score 3-negatief.

Het maximumtarief voor herbeoordeling met parodontiumstatus (T32) is van toepassing bij patiënten met vooraf gemeten DPSI-score 3-negatief of score 4.

2. Herbeoordeling met pocketstatus (T31) omvat:

- het exploratief sonderen van de pocketdiepte rondom alle aanwezige elementen via zespuntsmeting en het noteren van de pockets met een diepte van 4 mm of meer;
- het noteren van de locaties met bloeding na sonderen;

- het vaststellen van het niveau van de mondhygiënische zelfzorg van de patiënt;
- het bespreken van het resultaat van de uitgevoerde behandeling met de patiënt.

3. Herbeoordeling met parodontiumstatus (T32) omvat:

Alle verrichtingen, hierboven opgesomd en genoemd onder 3.2, met als extra behandelingen:

- het meten en vastleggen van gegevens over recessies en furcatieproblemen;
- het meten en vastleggen van gegevens over de mobiliteit van de elementen.

4. In het maximumtarief van T33 (Uitgebreid bespreken vervolgtraject) is begrepen het vaststellen van het parodontaal vervolgtraject en het bespreken daarvan met de patiënt. T33 kan uitsluitend in combinatie met een herbeoordeling met pocketstatus (T31) dan wel een herbeoordeling met parodontiumstatus (T32) worden verricht en gedeclareerd.

4. Parodontale nazorg (T41 tot en met T44)

1. Het maximumtarief voor consult parodontale nazorg is uitsluitend van toepassing voor patiënten met vooraf gemeten DPSI-score 3 of 4, bij wie na een initiële parodontale behandeling de herbeoordeling heeft plaatsgevonden.

2. Het maximumtarief voor consult parodontale nazorg is eveneens van toepassing voor de nazorg ten behoeve van patiënten bij wie, na een flapoperatie, het postoperatief evaluatieonderzoek heeft plaatsgevonden.

3. Onder complicerende factoren bij het uitgebreid en complex consult parodontale nazorg wordt verstaan:

- Meerwortelig element
- Furcatie defect
- Angulair defect (röntgenologisch)
- Infrabony defect (röntgenologisch)

4. Een Consult parodontale nazorg omvat:

- het beoordelen van de parodontale situatie;
- het controleren van de mondhygiëne;
- het verwijderen van de aanwezige plaque en tandsteen;
- zo nodig rootplaning;
- het polijsten van de gebitselementen;
- het geven van instructie mondhygiëne en voorlichting over mondhygiëne.

5. Een beperkt consult parodontale nazorg omvat:

In principe de items als genoemd bij het consult parodontale nazorg, met dien verstande dat bij het beperkt consult, wegens bijvoorbeeld een uitzonderlijk goede mondhygiëne, één of twee subgingivaal behandelde

elementen of een zeer beperkt aantal aanwezige gebitselementen, een aantal items niet en/of beperkt hoeven plaats te vinden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan alleen de aanwezigheid van het boven- en/of onderfront.

6. Een uitgebreid consult parodontale nazorg omvat:

In principe de items als genoemd bij het consult parodontale nazorg, met dien verstande dat bij het uitgebreid consult, wegens bijvoorbeeld een ontoereikende mondhygiëne, er een aantal te behandelen subgingivale pockets is van 5mm of dieper (zonder complicerende factoren), vatbaarheid voor parodontale ontstekingen, op meerdere items een zwaardere nadruk moet worden gelegd.

7. Een complex consult parodontale nazorg omvat:

Een complex consult nazorg is in principe hetzelfde als een uitgebreid consult nazorg met dien verstande dat door aanwezigheid van complicerende factoren, zoals die genoemd staan onder lid 3, de moeilijkheidsgraad op meerdere items van de voorlichting en/of het klinisch handelen een nog zwaardere nadruk moet worden gelegd.

8. Parodontale nazorg is niet (meer) van toepassing voor periodieke vervolgcconsulten, indien bij evaluatieonderzoek van de parodontaal behandelde patiënt is komen vast te staan dat geen pockets meer aanwezig zijn met een diepte van 4 mm of meer.

5. Evaluatieonderzoek en behandelingsplanning (T60, T61)

1. Het maximumtarief voor evaluatieonderzoek met pocketstatus (T60) is van toepassing bij patiënten met vooraf gemeten DPSI-score 3-negatief. Het maximumtarief voor evaluatieonderzoek met parodontiumstatus (T61) is van toepassing bij patiënten met vooraf gemeten DPSI-score 3-positief of score 4. Het evaluatieonderzoek vindt plaats na parodontale behandeling, herbeoordeling en nazorg.

2. Evaluatieonderzoek met pocketstatus (T60) omvat:

- het evalueren van een tandheerkundige, medische en psychosociale anamnese;
- het exploratief sonderen van de pocketdiepte rondom alle aanwezige elementen via een zespuntsmeting en het noteren van de pockets met een diepte van 4 mm of meer;
- het noteren van de locaties met bloeding na sonderen;
- het vaststellen van het niveau van de mondhygiënische zelfzorg van de patiënt;
- het noteren van de bevindingen;
- het bespreken van het resultaat van de uitgevoerde behandeling met de patiënt.

3. Evaluatieonderzoek met parodontiumstatus (T61) omvat:

Alle verrichtingen, hierboven opgesomd en genoemd onder 5.2, met als extra handelingen:

- het opnieuw meten en vastleggen van gegevens over recessies en furcatieproblemen;
- het opnieuw meten en vastleggen van gegevens over de mobiliteit van de elementen.

4. In het maximumtarief voor evaluatieonderzoek is begrepen het vaststellen en vastleggen van het vervolgtraject en het bespreken daarvan met de patiënt.

6. Parodontale chirurgie (T70 tot en met T76)

1. In het maximumtarief voor flapoperatie (T70, T71, T72, T76) is begrepen:

- het operatieklaar maken van de behandelruimte en het voorbereiden van de patiënt;
- het geven van verdoving;
- het opklappen van de mucosa;
- het reinigen van de worteloppervlakken en rootplaning;
- het zo nodig corrigeren van de botrand;
- het zo nodig gelijktijdig uitvoeren van een tuber- of retromolaarplastiek;
- het hechten van de gingiva en mucosa inclusief wondtoilet;
- het instrueren van de patiënt en het zo nodig voorschrijven van medicamenten;
- het maken van een operatieverslag.

2. Onder directe post-operatieve zorg, kort (T73) wordt verstaan:

- het controleren van de wondgenezing;
- het verwijderen van hechtingen en eventueel wondverband;
- het verwijderen van plaque en eventuele aanslag;
- het (zo nodig) plaatselijk desinfecteren;
- het geven van instructie mondhygiëne en voorlichting over mondhygiëne.

3. Onder directe post-operatieve zorg, uitgebreid (T74) wordt verstaan:

- het controleren van de wondgenezing en de mondhygiëne;
- het verwijderen van plaque, tandsteen en zo nodig rootplaning;
- het verwijderen van chloorhexidine-aanslag;
- het (zo nodig) plaatselijk desinfecteren;
- het geven van instructie mondhygiëne en voorlichting over mondhygiëne;
- het meten van de plaque-score.

4. Onder post-operatief evaluatieonderzoek met parodontiumstatus (T75) wordt verstaan:

- het exploratief sonderen van de pocketdiepte rondom alle aanwezige elementen via zespuntsmeting en het noteren van de pockets met een diepte van 4 mm of meer;
- het noteren van de lokaties met bloeding na sonderen;
- het opnieuw meten en vastleggen van gegevens over recessies en furcatieproblemen;
- het opnieuw meten en vastleggen van gegevens over de mobiliteit van de elementen;
- het vaststellen van het niveau van de mondhygiënische zelfzorg van de patiënt;
- het noteren van de bevindingen;
- het bespreken van het resultaat van de uitgevoerde behandeling met de patiënt.

5. In het maximumtarief voor post-operatief evaluatieonderzoek is tevens begrepen het vaststellen en vastleggen van het vervoltraject en het bespreken daarvan met de patiënt.

Algemene Bepalingen bij hoofdstuk XIII IMPLANTATEN (J)

De verrichtingen en tarieven uit hoofdstuk XIII (Implantaten) zijn:

- exclusief röntgenologische verrichtingen;
- exclusief kostprijs implantaat, dat wil zeggen: exclusief alle materialen die door de zorgaanbieder ten behoeve van de implantatie tijdelijk dan wel blijvend in de mond worden geplaatst;
- exclusief operatie donorplaats, in geval van toepassing van autoloog botmateriaal;
- exclusief kostprijs van tandtechnische werkzaamheden;
- inclusief alle overige materialen, disposables en instrumenten die niet tijdelijk dan wel blijvend in de mond worden geplaatst;
- inclusief verdoving.

Dit hoofdstuk betreft de toepassing van implantaten in een onbetande en in een betande kaak ten behoeve van uitneembare prothetische voorzieningen dan wel ten behoeve van niet uitneembare restauratieve voorzieningen, inclusief de vervaardiging van de prothetische voorzieningen en inclusief de nazorg.

I. ONDERZOEK, DIAGNOSTIEK EN BEHANDELPLANNING

A. Eenvoudig onderzoek implantologie

Het eenvoudig diagnostisch onderzoek wordt gedeclareerd als prestatie C11 dan wel C13, wanneer het een klacht betreft.

B. Uitgebreid onderzoek implantologie

Uitgebreid diagnostisch onderzoek ten behoeve van implantologie verricht de zorgaanbieder aan de hand van initieel onderzoek en zo nodig verlengd onderzoek in die gevallen waarin een eenvoudig diagnostisch onderzoek niet tot een verantwoorde diagnose leidt. Verlengd onderzoek kan slechts eenmaal per implantaatbehandeling in rekening worden gebracht.

C. Initieel onderzoek implantologie (J01)

1. Onder initieel onderzoek ten behoeve van orale implantologie wordt verstaan:

- het inventariseren van de klacht(en);
- het afnemen van een tandheekundige, prothetische en psychosociale anamnese;
- het onderzoeken van de intra- en extraorale condities;
- het onderzoeken van het functioneren van een aanwezige prothetische voorziening;
- het schriftelijk vastleggen van de bevindingen;

- (indien van toepassing) het nemen van afdrucken ten behoeve van de vervaardiging van een röntgendiagnose-kunstharsplaat.

2. Onder het afnemen van een tandheelkundige, prothetische en psychosociale anamnese wordt verstaan het verzamelen van alle relevante gegevens, alsmede het beoordelen van de mondhygiënische status, alsmede het rapporteren van relevante psychosociale omstandigheden.

3. In het tarief voor initieel onderzoek is begrepen het verstrekken van algemene informatie aan de patiënt, het bespreken van de bevindingen en het zo nodig verwijzen naar een zorgaanbieder zijnde een tandarts, mondhygiënist, tandprotheticus, tandartsspecialist, huisarts, medisch specialist, en/of instelling voor bijzondere tandheelkunde.

D. Röntgenonderzoek

Het röntgenonderzoek kan in alle gevallen, indien van toepassing, als afzonderlijke verrichting worden gedeclareerd. In de tarieven van röntgenonderzoek zijn alle kosten begrepen.

E. Verlengd onderzoek implantologie (J02)

Alleen te declareren door de zorgaanbieder die de chirurgische implantologie uitvoert.

1. Onder verlengd onderzoek ten behoeve van orale implantologie wordt verstaan:

- het afnemen van een uitgebreide medische anamnese;
- het bepalen van de mogelijke indicatie voor een proefopstelling en boorsjabloon;
- bothoogte- en botdiktemetingen;
- implantaatdiagnostiek;
- het zo nodig nemen van afdrucken ten behoeve van studiemodellen;
- het schriftelijk vastleggen van de bevindingen;
- het interpreteren van bevindingen;
- uitgebreid voor- en inlichten van de patiënt;
- het opstellen en bespreken van een behandelingsplan;
- het zo nodig opstellen van een begroting;
- het zo nodig aanvragen van toestemming bij de zorgverzekeraar.

2. In het tarief voor verlengd onderzoek is begrepen het bespreken van de bevindingen met de patiënt, het bespreken van het behandelingsplan en het verstrekken van uitgebreide informatie; in het tarief is tevens begrepen - indien van toepassing - het voeren van overleg met de verwijzende tandarts, mondhygiënist, tandprotheticus, de tandartsspecialist, huisarts, medisch specialist en/of instelling voor bijzondere tandheelkunde.

3. Het tarief voor verlengd onderzoek kan uitsluitend gedeclareerd worden, indien daaraan voorafgaand het initieel diagnostisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Het tarief geldt ongeacht het aantal daartoe benodigde zittingen.

F. Proefopstelling (J03)

Ten behoeve van orale implantologie kan een proefopstelling geïndiceerd zijn. Het maken van een proefopstelling ten behoeve van orale implantologie omvat één of meer van de volgende verrichtingen:

- het maken van afdrukken van beide kaken;
- het vastleggen van de beetrelatie;
- het passen van de opstelling in was;
- het laten vervaardigen van het boorsjabloon;
- het – zo nodig - dupliceren van de bestaande prothese.

G. Implantaatpositionering op grond van CT-scan (J05)

Het tarief is inclusief beoordeling extern vervaardigde CT-scan. Het tarief geldt voor het vastleggen van type implantaat en tevens lengte, doorsnede, richting en diepte daarvan. Het tarief is inclusief bespreking met de patiënt.

II. PRE-IMPLANTOLOGISCHE CHIRURGIE

Wanneer de geplande locatie van het implantaat niet geschikt is voor rechtstreekse implantatie kan het aangewezen zijn voorafgaand aan het implanteren de locatie daartoe voor te bereiden.

H. De chirurgie (J09 tot en met J19)

1. Onder de pre-implantologische chirurgie wordt verstaan:

- de operatie-planning;
- het operatieklaar maken van de behandelruimte en het voorbereiden van de patiënt;
- het geven van verdoving, het opklappen van de mucosa en het zo nodig corrigeren van de contour van de processus alveolaris;
- het uitvoeren van een mucosaplastiek, wanneer die is geïndiceerd;
- het hechten van de mucosa, inclusief wondtoilet;
- (indien van toepassing) het aanpassen van de prothese;
- het instrueren van de patiënt en diens eventuele begeleider;
- het maken van een operatieverslag;
- (indien van toepassing) het geven van bericht aan de verwijzer;
- het verlenen van chirurgische nazorg aan de patiënt gedurende twee maanden na de operatie.

2. Sinusbodemelevatie (J09, J10)

- Het tarief is bedoeld om extra botvolume te creëren in de maxilla door het opvullen van de sinus met autoloog bot en/of botvervangend materiaal, uitgaande van een laterale benadering.
- Het tarief voor sinusbodemelevatie J09 kan maximaal éénmaal per kaak en per implantaatbehandeling in rekening worden gebracht, al dan niet aangevuld met het tarief J10 in het geval van een dubbelzijdige ingreep.
- Het tarief is exclusief de kosten van – niet autoloog – implantatiemateriaal.

3. Het openen van bot voor het verkrijgen van een autotransplantaat (J11)

- Het tarief voor het openen van bot is bedoeld voor het prepareren van de donorplaats en voor het verkrijgen van autoloog bot.
- Het tarief is inclusief verdoving, opklap en hechten.
- Het tarief kan uitsluitend in combinatie met J09, J10 en/of J12, J13, J15, J17 of J18 in rekening worden gebracht.

4. Kaakverbreding (J12, J13)

- Het tarief is bedoeld voor het in hoogte en/of breedte uitbouwen van de kaak teneinde voldoende botvolume te creëren t.b.v. de implantatie.
- Het betreft een zelfstandige ingreep die niet in combinatie met het plaatsen van een implantaat in dezelfde regio kan worden berekend.
- De prestatie kan gedeclareerd worden in combinatie met J09 en J10.
- Het tarief is exclusief de kosten van - niet autoloog implantatiemateriaal.

II- A DIVERSEN

1. Correctie foramen mentale (J06)

- Onder vrijleggen foramen mentale wordt verstaan het opzoeken van de uittredeplaats van de nervus mentalis, het vrijleggen van de nervus mentalis en/of het chirurgisch aanpassen van de uittredeplaats daarvan.
- Het opzoeken van de nervus mentalis sec is inbegrepen in het tarief van het eerste implantaat.

2. Aanvullende botopbouw (J15)

- Onder aanvullende botopbouw wordt verstaan het opbouwen van de processus alveolaris en het – zo nodig – afdekken met een membraan, tijdens de implantatieprocedure, teneinde een goede implantaatbedekking te verkrijgen.
- Het betreft een prestatie die uitsluitend in combinatie met het plaatsen van een implantaat (J20, J28) gebruikt kan worden.
- Het tarief is exclusief de kosten van – niet autoloog – implantatiemateriaal.

3. Aanvullende sinusbodemelevatie (J17)

- Onder aanvullende sinusbodemelevatie wordt verstaan het chirurgisch vrijleggen van de sinus maxillaris en het aanbrengen van autoloog bot dan wel botvervangend materiaal indien tijdens de implantatieprocedure blijkt dat er onvoldoende bot aanwezig is.
- Het betreft een verrichting die uitsluitend in combinatie met het plaatsen van een implantaat (J20, J28) gebruikt kan worden.
- Het tarief is exclusief de kosten van – niet autoloog implantatiemateriaal.

4. Aanvullende sinusbodemelevatie orthograad (J18)

- Onder een orthograde sinusbodemelevatie wordt verstaan het – tijdens de impantatieprocedure – aanbrengen van autoloog bot en/of botvervangend materiaal door het implantatie-boorgat.
- Het tarief is exclusief de kosten van – niet autoloog – implantatiemateriaal.

5. Esthetische zone (J19)

- Dit tarief is bedoeld als toeslag ten behoeve van implantaatgedragen kroon- en brugwerk in het bovenfront in geval van aantoonbare extra inspanningen daartoe, zoals bijvoorbeeld noodzakelijke bot- en/of gingivacorrectie.
- J19 mag per implantaat in rekening worden gebracht.
- J19 mag alleen gebruikt worden bij implantatie in het gebied van 14 tot en met 24.

III. IMPLANTOLOGISCHE CHIRURGIE

I. De implantatie (J20, J28, J23, J29, J26, J36, J27 en J37)

1. Onder de implantologie-operatie wordt verstaan:

- de implantatieplanning;
- het operatieklaar maken van de behandelruimte en het voorbereiden van de patiënt;
- het geven van verdoving, het opklappen van de mucosa en het zo nodig corrigeren van de contour van de processus alveolaris;
- het prepareren van het implantaatbed en het aanbrengen van de implantaten;
- het uitvoeren van een mucosaplastiek, wanneer die is geïndiceerd;
- het hechten van de mucosa, inclusief wondtoilet; (indien van toepassing) het aanpassen van de prothese;
- het aanbrengen van cover screws, healing collars en/of abutments zowel submucosaal als permucosaal;
- het instrueren van de patiënt en diens eventuele begeleider;
- het maken van een operatieverslag;
- (indien van toepassing) het geven van bericht aan de verwijzer;
- het verlenen van chirurgische en prothetische nazorg aan de patiënt gedurende twee maanden na de operatie;
- het vastleggen van merk, type, lengte, doorsnede, kostprijs en batchnummer van het gebruikte implantaatsysteem;

- in het geval van een tweefasen behandeling kunnen voor de tweede fase geen extra verrichtingen worden gedeclareerd dan J23 en J29.

2. Onder implantatieplanning wordt verstaan:

- het bepalen van het type implantaat en de locatie;
- het bepalen van het type suprastructuur;
- het voeren van overleg met derden;
- het opstellen van de kostenbegroting en het zo nodig aanvragen van toestemming aan de verzekeraar;
- het treffen van de voorbereidingen voor de operatie.

3. Onder chirurgische nazorg wordt verstaan:

- het verwijderen van de hechtingen in een volgende zitting;
- het controleren van de wondgenezing (ongeacht het aantal bezoeken);
- het zo nodig voorschrijven van medicamenten.

4. Onder prothetische nazorg wordt verstaan:

- het controleren van de pasvorm van de bestaande prothese;
- het aanpassen van de prothese;
- het zo nodig aanbrengen van tissue conditioner of het uitvoeren van een relining/rebasing (opvullen), tot twee maanden na de operatie, ongeacht het aantal benodigde zittingen.

Verrichtingen P01, P02, P03, P04, P06, P51, P52, P53, P54, P56 en P65 kunnen niet binnen twee maanden na plaatsing worden gedeclareerd. De zorg van deze verrichtingen valt binnen twee maanden na plaatsing onder prothetische nazorg, behalve in het geval van een immediaatprothese. Verrichting P07, P08, P57 en P58 kunnen alleen binnen twee maanden na plaatsing worden gedeclareerd indien sprake is van onzorgvuldig gebruik door de patiënt.

5. Onder het plaatsen van healing collars en/of abutments, dan wel permucosale opbouw t.b.v. kroon- en brugwerk in tweede fase-operatie wordt verstaan:

- het voorbereiden van de behandelruimte en het voorbereiden van de patiënt;
- het geven van verdoving en het opklappen van de mucosa;
- het zo nodig uitvoeren van kleine mucogingivale correcties;
- het plaatsen van de healing collars;
- het hechten van de mucosa, inclusief wondtoilet;
- het zo nodig aanpassen van de prothese;
- het geven van instructie aan de patiënt omtrent mondhygiëne en prothesegebruik;
- het maken van een operatieverslag;
- (indien van toepassing) het geven van bericht aan de verwijzer;

- het verlenen van chirurgische en prothetische nazorg gedurende twee maanden na de operatie.

IV. DIVERSEN

J. Verwijderen en vervanging abutment / schroef (J32)

- Het tarief voor vervanging van een abutment geldt per implantaat en is inclusief het zo nodig tappen van schroefdraad.
- Het tarief kan niet in rekening worden gebracht binnen twee maanden na plaatsing.
- Het tarief is inclusief vervanging van het kapotte abutment.

V. en VI. MESOSTRUCTUUR EN PROTHETISCHE BEHANDELING NA IMPLANTOLOGIE

De prothetische behandeling omvat het vervaardigen van de mesostructuur dan wel permucosale opbouw met solitaire retentiemiddelen (magneet, drukknop) of staafverbinding op de implantaten in de onder- en/of bovenkaak alsmede het vervaardigen en leveren van de bijbehorende uitneembare volledige overkappingskunstgebit en - indien van toepassing - de gelijktijdige vervaardiging en levering van de bijbehorende tegenoverliggende volledige kunstgebit, al dan niet implantaatgedragen.

De prothetische behandeling omvat ook de gevallen waarin bij de vervaardiging van de mesostructuur de aanwezige prothese wordt omgevormd tot een overkappingskunstgebit op implantaten, zonder dat tot vervaardiging van een nieuwe kunstgebit wordt overgegaan.

K. Mesostructuur

1. Onder vervaardiging van een mesostructuur/opbouw wordt verstaan:

- het inspecteren en controleren van de implantaten;
- het eventueel aanbrengen van tissue conditioner;
- het verwijderen en terugplaatsen van de healing collars en/of abutments;
- het plaatsen en verwijderen van de afdrukposten;
- het passen van de afdruklepel en het zo nodig aanpassen daarvan;
- het maken van een spuitafdruk;
- het passen en plaatsen van de drukknoppen, magneten of staaf, dan wel het plaatsen van de permucosale opbouw;
- het overleg voeren met de tandtechnicus;
- het controleren van de mondhygiëne en het geven van instructie aan de patiënt.

2. Het tarief voor de mesostructuur/opbouw geldt voor de gehele behandeling vanaf de eerste consultatie na de chirurgische fase tot en met de nazorg gedurende twee maanden na plaatsing van de prothetische voorziening (tarief exclusief prothese / kroon- en brugwerk).

3. In geval van toepassing van een staafverbinding geldt dat het risico van onvoldoende pasvorm van de staaf, het doorzagen, het maken van een nieuwe afdruk en het opnieuw passen en plaatsen van de

staaf is begrepen in het tarief voor de verbonden mesostructuur. De hiervoor benodigde extra tijd kan niet afzonderlijk in rekening worden gebracht.

4. Vrij-eindigende extensies aan een staafconstructie geven geen recht op toeslagen in de vervaardiging, aanpassing of reparatie van een suprastructuur.

L. (Overkappings) klikgebit op implantaten

Onder (overkappings)prothese op implantaten worden verstaan de handelingen en verrichtingen ten behoeve van de vervaardiging en levering van een overkappingsprothese op de mesostructuur, al dan niet met gelijktijdige vervaardiging en levering van de tegenoverliggende prothese. Het tarief geldt voor de gehele behandeling vanaf eerste consultatie na de chirurgische fase tot en met nazorg gedurende twee maanden na plaatsing van de mesostructuur (tarief exclusief mesostructuur).

M. Omvorming bestaande prothese

Onder omvorming bestaande prothese worden verstaan de handelingen en verrichtingen ten behoeve van het aanpassen van een - vóór de implantatie reeds aanwezige - onder en/of boven-prothese op de mesostructuur, wanneer na de implantatie de aanwezige prothese behouden blijft en wordt omgevormd tot een overkappingsprothese. De tarieven voor J54, J55, J56, J57, J58 en J59 zijn alleen van toepassing voor steg-tussendelen en zijn derhalve niet van toepassing voor vrij-eindigende steggedeelten. Het tarief geldt voor de gehele behandeling vanaf eerste consultatie na de chirurgische fase tot en met nazorg gedurende twee maanden na plaatsing van de mesostructuur (tarief exclusief mesostructuur).

VII. NAZORG IMPLANTOLOGIE

N. Standaard nazorgconsult na implantologie

Onder standaardconsult nazorg na implantologie wordt verstaan het periodiek preventief onderzoek als bedoeld onder C11. Het controleren van de clips is daarin inbegrepen. Eventueel geïndiceerde reiniging kan middels M-codes worden gedeclareerd.

O. Specifiek consult nazorg na implantologie (J60)

Onder specifiek consult nazorg na implantologie wordt verstaan het periodiek preventief onderzoek als bedoeld onder C11 aangevuld met extra specifieke handelingen met betrekking tot de implantaten en/of de mesostructuur, niet zijnde reinigingsverrichtingen. Alleen te berekenen bij specifieke verdenking op pathologie. Het tarief voor specifiek consult nazorg na implantologie kan niet gedeclareerd worden binnen twee maanden na plaatsing van de overkappingsprothese, en niet in combinatie met code C11, of met code J61.

P. Uitgebreid consult nazorg na implantologie (J61)

Onder uitgebreid consult nazorg na implantologie wordt verstaan het periodiek preventief onderzoek als bedoeld onder C11 aangevuld met het demonteren van de staaf en zo nodig de abutments, het

ultrasoon reinigen van de afgenomen delen en het opnieuw remonteren. Alleen te berekenen bij specifieke verdenking op pathologie.

Het tarief voor het uitgebreid consult nazorg kan niet gedeclareerd worden binnen twee maanden na plaatsing van de overkappingsprothese, en niet in combinatie met C11 of met code J60.

VIII KETENZORG IMPLANTOLOGIE

Q. Twee implantaten in de onderkaak voor een implantaatgedragen kunstgebit (J80)

Onder J80 wordt verstaan het behandeltraject opgebouwd uit diagnostiek, indicatiestelling en plaatsen van de twee implantaten in de onderkaak ten behoeve van een overkappingsprothese. Dit behandeltraject is inclusief:

- Verlengd onderzoek (J02), zoals beschreven bij I.E van deze algemene bepalingen;
- overheadkosten implantaten (J97),
- implantologische chirurgie (J20, J28) zoals beschreven in III.

De J80 kan niet in combinatie met andere consultatie-prestaties en/of chirurgische prestaties gedurende het behandeltraject. Hieruit volgt onder andere dat in het geval van een tweefasen behandeling voor de tweede fase geen extra verrichtingen kunnen worden gedeclareerd.

Op bovenstaande gelden twee uitzonderingen:

- de prestatie J01 voor het initieel onderzoek implantologie;
- indien sprake is van een behandeling waarbij drie of vier implantaten geplaatst worden, kan wel de J28 gedeclareerd worden.

Bijlage 2 bij Prestatie- en tariefbeschikking tandheelkundige zorg

1. Materiaal- en/of techniekkosten

De kosten van tandtechniek die noodzakelijk zijn voor de behandeling en extra zijn ingekocht door de zorgaanbieder en de kosten van de materialen die specifiek toe te rekenen zijn aan de betreffende prestatie. Hier worden expliciet niet de verbruiksmaterialen bedoeld. Bij de prestaties waarbij materiaal- en techniekkosten afzonderlijk in rekening kunnen worden gebracht, staat dit in de onderhavige beleidsregel en tariefbeschikking aangegeven met één sterretje (*).

Toelichting:

Met bovengenoemde regel mogen de materialen in rekening worden gebracht die gebruikt worden bij de behandeling van een patiënt in de praktijk én die met of voor de patiënt de praktijk verlaten.

Niet in rekening te brengen (dus ook niet in het geval dat materiaal- en techniekkosten wel apart in rekening gebracht mogen worden – zichtbaar aan het * achter de prestatiecode) zijn verbruiksmaterialen. Hieronder worden verstaan: alle materialen die bij een behandeling van een patiënt in de praktijk worden gebruikt en die niet speciaal voor de patiënt gemaakt zijn en die niet met of voor de patiënt de praktijk verlaten.

De materiaal- en/of techniekkosten dienen per gedeclareerde prestatie gespecificeerd te worden en mogen niet hoger zijn dan de daarvoor door de zorgaanbieder aan de tandtechnicus/het tandtechnisch laboratorium betaalde en/of verschuldigde netto kosten voor inkoop. Onder netto kosten voor inkoop wordt verstaan: de inkoopprijs na aftrek van kortingen en bonussen die verband houden met de aanschaf van materialen en technieken. De zorgaanbieder is verplicht om op verzoek van de patiënt of diens verzekeraar de nota van de tandtechnicus/het tandtechnisch laboratorium over te leggen.

Indien de zorgaanbieder de tandtechnische werkstukken zelf vervaardigt, is deze verplicht aan de patiënt of diens verzekeraar de techniekkosten te specificeren conform de lijst van de Nederlandse Zorgautoriteit met maximumtarieven voor tandtechniek in eigen beheer.

Voor nadere transparantie voorschriften ten aanzien van het specificeren en inzichtelijk maken van materiaal- en/of techniekkosten wordt verwezen naar de Regeling Mondzorg.

Toelichting:

Achtergrond en doel van de regel

De prestatielijst voor de mondzorg kent al geruime tijd de regel dat bij verschillende prestaties de van toepassing zijnde materiaal- en techniekkosten separaat tegen (maximaal) de netto kosten voor inkoop in rekening mogen worden gebracht. Deze kosten zijn buiten het (reguliere) tarief van de prestatie gehouden om ervoor te zorgen dat zowel de variatie als de veranderingen in kosten terugkomen in de uiteindelijke prijs voor de consument: de komst van andere, nieuwe materialen wordt niet bemoeilijkt door een

maximumtarief en de keuze voor een goedkoper product geeft de consument ook altijd daadwerkelijk een financieel voordeel.⁵

Inkoopsituaties

Bij de hierboven genoemde regel wordt als tandtechnicus/tandtechnisch laboratorium aangemerkt: de tandtechnicus die/het tandtechnisch laboratorium dat deze heeft vervaardigd. De zorgaanbieder dient uit te gaan van de door deze leverancier in rekening gebrachte netto kosten.

De daadwerkelijke levering van materiaal of techniek aan de zorgaanbieder kan echter ook via een derde plaatsvinden. Wanneer levering plaatsvindt via *een aan de zorgaanbieder gelieerde derde* dient de zorgaanbieder uit te gaan van de door die derde aan diens leverancier (en dus de vervaardiger van de techniek of het materiaal) betaalde en/of verschuldigde netto kosten voor inkoop. De door deze derde aan de zorgaanbieder berekende extra kosten (dat wil zeggen: de kosten bovenop diens netto kosten voor inkoop bij zijn leverancier) kunnen door de zorgaanbieder enkel ook in rekening worden gebracht als die extra kosten een reële economische waarde vertegenwoordigen.⁶

De regel brengt met zich mee dat het plaatsen van een op enigerlei wijze aan de zorgaanbieder gelieerde rechtspersoon tussen de 'zorgaanbieder' en de 'oorspronkelijke vervaardiger' of een 'niet-gelieerde leverancier', waarvan het effect is dat de inkoopprijs (voor de zorgaanbieder) wordt verhoogd en daarmee financieel voordeel wordt behaald door deze zorgaanbieder, er niet toe kan leiden dat de door deze gelieerde rechtspersoon in rekening gebrachte kosten mogen worden doorberekend door de zorgaanbieder aan de consument. De extra kosten van die rechtspersoon (bovenop diens kosten voor inkoop) vertegenwoordigen dan immers geen reële economische waarde en dat betekent dat de prijs voor de consument hoger wordt dan redelijkerwijs nodig is.

2. Laboratoriumkosten

De laboratoriumkosten van het externe bacteriologisch laboratoriumonderzoek die specifiek toe te rekenen zijn aan de betreffende prestatie. Bij de prestaties waarbij dit van toepassing kan zijn staat dit in de onderhavige beleidsregel en tariefbeschikking aangegeven met een tweetal sterretjes (**).

De laboratoriumkosten dienen per gedeclareerde prestatie gespecificeerd te worden op de nota aan de patiënt en mogen niet hoger zijn dan de door de zorgaanbieder betaalde en/of verschuldigde kosten voor inkoop. De zorgaanbieder is verplicht om op verzoek van de patiënt of diens verzekeraar de nota van het bacteriologisch laboratorium te overleggen.

---

5 Om aan de genoemde uitgangspunten tegemoet te komen, geldt de regel dat (maximaal) de netto kosten voor inkoop in rekening mogen worden gebracht. Bij netto kosten voor inkoop gaat het om de inkoopprijs na aftrek van kortingen en bonussen die verband houden met de aanschaf van de materialen of technieken. Ook indien op indirecte manier inkoopvoordelen worden verkregen - in de vorm van een assortimentskorting, gratis apparatuur of anderszins - dient de zorgaanbieder deze op de in rekening gebrachte kosten in mindering te brengen. De hoofdregel is dat de zorgaanbieder geen winst maakt op de door hem ingekochte en vervolgens bij de patiënt of diens verzekeraar in rekening gebrachte materialen en technieken.

6 In het geval levering plaatsvindt via bijvoorbeeld een aan de zorgaanbieder gelieerde distributeur, betekent dit dat de zorgaanbieder dient uit te gaan van de netto kosten voor inkoop van deze distributeur. Zijn netto kosten voor inkoop kunnen slechts worden vermeerderd met de door de distributeur gemaakte extra kosten mits deze een reële economische waarde vertegenwoordigen.

Voor nadere transparantie voorschriften ten aanzien van het specificeren en inzichtelijk maken van laboratoriumkosten wordt verwezen naar de Regeling Mondzorg.

3. Max-max tarieven

3.1 De maximumtarieven in de onderhavige tariefbeschikking kunnen ten hoogste met 10% worden verhoogd indien hieraan een schriftelijke overeenkomst tussen de betreffende zorgaanbieder en ziektekostenverzekeraar ten grondslag ligt.

3.2 Een tarief dat niet hoger is dan de maximumtarieven in de onderhavige tariefbeschikking kan aan eenieder in rekening worden gebracht. Een tarief dat tot stand komt met toepassing van artikel 3.1 van bijlage 2 van de onderhavige tariefbeschikking kan uitsluitend in rekening worden gebracht aan (a) de ziektekostenverzekeraar met wie het verhoogde maximumtarief is overeengekomen of (b) de verzekerde ten behoeve van wie een ziektekostenverzekering met betrekking tot tandheilkundige zorg is gesloten bij een ziektekostenverzekeraar met wie een zodanig verhoogd maximumtarief schriftelijk is overeengekomen. Een tarief dat tot stand komt met toepassing van artikel 3.1 van bijlage 2 van de onderhavige tariefbeschikking kan uitsluitend in rekening worden gebracht voor zover een ziektekostenverzekering met betrekking tot tandheilkundige zorg tussen de ziektekostenverzekeraar en verzekerde is overeengekomen die de betreffende prestatie omvat.